

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

децембар 2021 / број 60

12/2021

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221
Година V, број 60,
ДЕЦЕМБАР 2021.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанези;
Јелена Драгојловић, самостални
саветник у Одсеку за порезе на
имовину Министарства финансија;
мр Јован Чанак;
др Маријана Жиравец Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа
„Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у
Министарству финансија

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашевић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017). -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital
art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом
медиијуму:
Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Број 12 „Пословног саветника” сваке године означава да смо ушли у месец децембар, који за све вас, поред редовних пословних обавеза, значи и припремање за закључивање пословних књига за једну годину. Ни ова 2021. година не разликује се од претходних. Уз то, у распоред обавеза може да се дода још и прекњижавање на нове рачуне, прописане новим контним планом, ако то већ до сада није завршено. Без обзира на то што се наведено чини још једном обавезом у низу, ништа се спектакуларно нити револуционарно није променило у новом контном плану, па за већину обвезника то само значи двадесетак допуњених назива рачуна и десетак брисаних рачуна, са којих ће се салда и промети пренети на новоотворене аналитичке рачуне, као и десетак „проштаних” рачуна у том смислу да им је промењена ознака. Све у свему, ништа страшно и још мање разлог за било какву нервозу и додатни стрес.

Апсолвирали смо у овој 2021. години, у већој или мањој мери, и нови Правилник о ПДВ-у, Закон о фискализацији и Закон о електронском фактурисању. Наравно да се неке недоумице појављују. То је сасвим природно и саставни је део посла којим смо одлучили да се бавимо.

Недавно сам у новинама прочитала и занимљив чланак у ком аутор износи став да главни задатак свакодневнице и јесте да нас саботира, искушава и провоцира. Како је Алберт Ајнштајн говорио да је живот као вожња бициклом, треба непрестано ићи напред, без заустављања, да се не изгуби равнотежа, тако ћемо сви заједно да прегурамо и овај децембар и све обавезе које носи, а онда и сваки наредни месец који долази. И до сада смо.

Позитиван став нема везе са новцем који појединац зарађује, нема везе ни са обимом обавеза које је на себе преузео, него је показатељ колико је исти задовољан самим собом и да ли је изабрао прави животни позив. Веза између посла и задовољства не крије се нигде друго него у нама самим. Већина тежи да има добар посао, захваљујући коме ће зарадити новац, стећи углед или напредовати. У исто време сви тежимо и да будемо слободни и да радимо оно што волимо уместо онога што нам се намеће, али ни посао „из снова” не може човеку да донесе срећу и сигурност. Сва та осећања већ треба да буду у нама, јер ако нису, неће се појавити ни кроз посао.

Лао Це, кинески филозоф је говорио: „Води рачуна чиме заливаш своје снове. Заливај их бригом и страхом и увек ћеш гајити коров, који ће угушити живот у твом сну. Заливај их оптимизмом и решењима и гајићеш успех. Увек тражи начине да свој проблем претвориш у прилику за успех. Увек тражи начине да однегујеш свој сан.”

Верује и наша Марица да је тај Лао у праву. А и Зорка је гледала у шољу, види у њој неког лептира, раширио крила преко неке метле. Каже Зорка да је то знак неког олакшања које долази с пролећа. „Одлично”, закључује Марица, „таман да фино предам финансијске извештаје.”

*„Пре него што кренете да тражите срећу, проверите – можда сте већ срећни.
Срећа је мала, обична и неујадљива и многи не умеју да је виде.”*

Душко Радовић

Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник
часописа „Пословни саветник”

АКТУЕЛНА ТЕМА

Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање	8
1 Изузимање од опорезивања накнаде у дуалном образовању – сада и за студенте	8
2 Повећање неопорезивог износа зараде	9
3 Снижење стопе доприноса за пензијско-инвалидско осигурање на терет послодавца	9
4 Продужава се пореско стимулисање по неколико модела новог запошљавања и за 2022. годину	10
4.1 Продужена је примена пореске олакшице за запошљавање нових лица	10
4.2 Продужена је примена пореске олакшице за запошљавање најмање два лица код одређених послодаваца	10
4.3 Продужена је примена пореске олакшице за осниваче привредних друштава која обављају иновациону делатност	11
5 Продужена је, уз испуњавање услова, и допуњена пореска олакшица за новозапослена квалификована лица	12
6 Утврђене су нове олакшице за запошљавање	14
6.1 Ослобађање од плаћања пореских обавеза на зараде новозапослених до 31. децембра 2024. године	14
6.2 Ослобађање од плаћања пореских обавеза на зараде лица која обављају послове истраживања и развоја код послодаваца	15
7 Ослобађа се од пореза на капитални добитак унос ауторског и сродних права и права индустријске својине у капитал привредног друштва	15
8 Умањење дохотка за годишње опорезивање за обвезнике који имају мање од 40 година живота	16
9 Новине у вези са подношењем пореске пријаве за порез на капиталне добитке и остале приходе на које се порез не плаћа по одбитку	16
10 Проширење обвезника пореза на примања странца у Србији	16
11 Продужена је примена измењених правила опорезивања тзв. фриленсера	17
12 Остале новине у Закону о порезу	17
Измене и допуне Закона о порезима на имовину	18
1 Порез на имовину у тзв. статисти	18
2 Порез на наслеђе и поклон	19
3 Порез на пренос апсолутних права	20
4 Преношење надлежности са Пореске управе на јединице локалне самоуправе	21
5 Ступање на снагу и примена измењених и допуњених одредаба Закона	22
Допуна Закона о порезу на добит правних лица	23
Измене Закона о порезима на употребу, држање и ношење добра	24

РАЧУНОВОДСТВО

Нови контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике – обавеза прекњижавања са старих конта, употреба новопрописаних рачуна	26
Класа 0 – Уписани а неуплаћени капитал и стална имовина	27
01 – Нематеријална имовина	27
02 – Некретнине, постројења и опрема	28
03 – Биолошка средства	29
04 – Дугорочни финансијски пласмани	30
05 – Дугорочна потраживања	31
Класа 1 – Залихе и стална средства намењена продаји	31
10 – Залихе материјала	32
13 – Роба	32
14 – Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања	33
15 – Плаћени аванси за залихе и услуге	33
Класа 2 – Краткорочна потраживања и пласмани, новчана средства и активна временска разграничења	34
20 – Потраживања по основу продаје	34
21 – Потраживања из специфичних послова	35
22 – Друга потраживања	36
23 – Краткорочни финансијски пласмани	36
24 – Готовински еквиваленти и готовина	38
27 – Порез на додату вредност	38
28 – Активна временска разграничења	39
Класа 3 – Капитал	39

30 – Основни капитал.....	39
32 – Резерве	40
33 – Ревалоризационе резерве и нереализовани добици и губици	40
Класа 4 – Резервисања, обавезе и пасивна временска разграничења	40
41 – Дугорочне обавезе.....	40
42 – Краткорочне финансијске обавезе	41
46 – Друге обавезе.....	41
47 – Обавезе за порез на додату вредност.....	42
48 – Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине	43
49 – Пасивна временска разграничења	43
Класа 5 – Расходи	44
52 – Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	44
53 – Трошкови производних услуга	44
55 – Нематеријални трошкови.....	44
56 – Финансијски расходи.....	44
57 – Остали расходи.....	45
58 – Расходи од усклађивања вредности имовине	45
Класа 6 – Приходи	45
64 – Приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл	45
65 – Други пословни приходи	45
67 – Остали приходи	45
68 – Приходи од усклађивања вредности имовине	46
Класа 7 – Отварање и закључак рачуна стања и успеха	46
Класа 8 – Ванбилансна евиденција	46
Класа 9 – Обрачун трошкова и учинака	46
90 – Рачуни односа с финансијским књиговодством	46
91 – Материјал и роба	46
95 – Носиоци трошкова	47
96 – Готови производи	47
98 – Расходи и приходи.....	47
Прелазне и завршне одредбе.....	47
Упоредни преглед за прекњижавање са рачуна претходног контног оквира на рачуне новог контног оквира	48
Обрачун рачуноводствене амортизације за 2021. годину	49
1 Средства која подлежу амортизацији.....	50
1.1 Почетак обрачуна амортизације.....	50
1.2 Престанак обрачуна амортизације	51
1.3 Обрачун амортизације када су у питању сложена средства	51
1.4 Основица за обрачун амортизације	52
2 Резидуална вредност	54
3 Корисни век трајања и амортизациона стопа	55
3.1 Преиспитивање корисног века трајања на дан биланса	56
3.2 Третман потпуно отписаних средстава.....	58
5 Умањење вредности сталних средстава (обезвређење).....	59
6 Методе обрачуна амортизације	61
6.1 Преиспитивање методе обрачуна амортизације	62
Накнадни издаци за основна средства – средство или трошак периода	64
1 Признавање као основно средство или као трошак текућег одржавања	64
2 Улагање се признаје као део постојећег средства или посебно средство	65
3 Замена делова на средству	68
Расходовање имовине која се више не користи или је неупотребљива – задржавање имовине, слање на уништавање, поклањање, продаја	70
1 Испуњеност услова за расходовање и рачуноводствено евидентирање.....	70
2 Признавање расходовања у пореском билансу	73
3 Продаја након расходовања – корективни догађај, исправка грешке или исправка процене	74
4 Расходовање имовине из угла ПДВ-а	75
5 Продаја имовине која се више не користи.....	80
Обезвређење залиха	83

САДРЖАЈ

Усаглашавање, исправка вредности и отпис потраживања	85
1 Усаглашавање потраживања	85
2 Исправка вредности и отпис потраживања	88
2.1 Рачуноводствени третман исправке вредности	89
2.2 Рачуноводствени третман директног отписа потраживања	92
3 Отпис девизног потраживања – извештавање НБС	93
4 Пример рачуноводствене политике за процену потраживања	95
Застаревање потраживања и обавеза	96
Отпис и опрост обавеза	100
1 Отпис застареле обавезе	100
2 Опраштање дуга	101
2.1 Отпуст обавеза према оснивачу друштва	102
Увод у обавезу вршења пописа	104
1 Предмет годишњег пописа	105
2 Када се спроводи годишњи попис?	105
3 Припремне радње за вршење годишњег пописа	106
4 Спровођење годишњег пописа	110
5 Улога ревизора у попису залиха	110
6 Извештај о попису	110
7 Новчане казне у вези са неизвршавањем пописа имовине и обавеза	112
8 Форма у којој се састављају пописне листе и пратећа документација	112
Рачуноводствено евидентирање расхода по основу кала, растура, лома, квара, као и мањкова и вишкова по годишњем попису	113
1 Евидентирање кала, растура, лома или квара	113
2 Евидентирање мањкова и вишкова	113
2.1 Мањкови	113
2.2 Вишкови	114
3 Примери књижења	115
3.1 Мањак и вишак опреме	115
3.2 Мањак и кало материјала	115
3.3 Вишак и мањак недовршене производње	116
3.4 Мањак и смањење вредности готових производа	116
3.5 Мањак готових производа за који се задужује одговорно лице	116
3.6 Свођење вредности готових производа на њихову продајну вредност	116
3.7 Мањак робе и кало у складишту у промету на велико	117
3.8 Мањак робе у складишту за који се задужује одговорно лице	117
3.9 Мањак и кало робе у малопродајном објекту	117
3.10 Лом у малопродајном објекту изнад дозвољеног	118
3.11 Мањак робе у продавници који се исказује у књиговодству трошкова и учинака	118
3.12 Мањак робе у малопродајном објекту за који се задужује одговорно лице	118
3.13 Отпис робе у малопродаји услед истека рока трајања	118
3.14 Књижење мањкова и вишкова код комисионара	119
4 Евиденција вишкова и мањкова у Књизи евиденције промета – образац КЕП	119

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Измене и допуне Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја	120
Измењен Правилник о фискалним рачунима и промењен датум почетка примене у осталим правилницима у вези са применом Закона о фискализацији	121
1 Измене и допуне Правилника о фискалним рачунима	121
1.1 Аванс уплаћен вирмански	121
1.2 Фискални рачун који је генерисан у штампаној форми може да се достави електронским путем	122
Одговори на још неке недоумице претплатника у вези са припремама за прелазак на примену Закона о фискализацији	124

1 Пријављивање пословног простора	124
1.1 На истој адреси у физички одвојеним просторијама један обвезник обавља две делатности	124
2 Измене осталих правилника у вези са фискализацијом	124
3 Измена Правилника о подношењу пореске пријаве електронским путем – ПЕП образац	124
1.2 У једном пословном простору један обвезник обавља више делатности	125
1.3 У истом пословном простору више обвезника обавља делатности	125
1.4 Делатност се обавља и у објекту и на терену	125
1.5 Пријављивање пословног простора од стране предузетника који су у мировању	126
1.6 Пријављивање простора када се физичком лицу роба издаје из велепродајног складишта	126
2 Недоумице у вези са појединим делатностима и обавезом фискализације промета	126
2.1 Услуге које ауто-школе пружају правним лицима и предузетницима	126
2.2 Услуге друмског превоза терета	126
2.3 Обављање делатности која је ослобођена од обавезе фискализације и делатности која то није	127
2.4 Делатност 96.09 – Остале непоменуте личне услужне делатности	127

ЕЛЕКТРОНСКО ФАКТУРИСАЊЕ

У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: сажетак	128
1 Од када се издају електронске фактуре у складу са поменутим законом?	128
2 Ко је у обавези да издаје електронске фактуре?	128
3 Како се користи систем електронских фактура и издају фактуре?	129
4 За које промете се издаје електронска фактура?	130
5 Када се не издаје електронска фактура?	130
6 Посебна обавеза електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а	131
7 Електронска фактура као веродостојна исправа	132
8 Поступање са електронским фактурама	132
8.1 Издавање и пријем електронске фактуре	132
8.2 Прихватање и одбијање електронске фактуре	133
8.3 Чување електронских фактура	133
У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: неке недоумице у пракси	134
1 Како ће мали обвезници (правна лица и предузетници који нису обвезници ПДВ-а) слати своје фактуре?	135
2 Како ће обвезник ПДВ-а слати фактуру малом обвезнику или физичком лицу (лицима која нису обвезници ПДВ-а и самим тим нису у обавези да примењују Закон о електронском фактурисању)?	136
3 Издавање фактура инокупцима	137
4 Како ће мали обвезник издати фактуру за промет који врши КЈС?	137
5 Како ће правна лица и предузетници који нису обвезници ПДВ-а евидентирати обрачун ПДВ-а?	138
6 Достављање обрачуна царинских дажбина од стране Управе царине	138
7 Издавање документа о измени основице који се односи на више фактура – проблем у најави	138
8 Издавање привремених ситуација	139
9 Отпремница?	139
10 Ко су КЈС којима фактура мора да се региструје у ЦРФ – мора да се пошаље преко система електронских фактура већ од 1. 1. 2022. године?	140

ПОРЕЗИ

Обавештење о исплати личне зараде – рок 15. децембар	141
ПДВ третман расхода добара по основу кала, растура, лома и квара, као и мањка утврђеног пописом ..	142
1 Опорезивање расхода добара по основу кала, растура, лома и квара	143
1.1 Када се утврђује расход?	144
1.2 Норматив расхода из Уредбе	146
1.3 Нормативи расхода које утврђује обвезник својим општим актом	148
1.4 Расход добара услед више силе	150
1.5 Расход добара због истека рока трајања производа	151
1.6 Расход добара која се предају на уништење и која немају вредност	152
1.7 Ко није у обавези да обрачуна ПДВ на недозвољени расход	155
1.8 Настанак пореске обавезе и пореска основица за обрачун ПДВ-а	155
1.9 Унос података у образац ПП ПДВ, односно образац ПОПДВ	155

САДРЖАЈ

2	Мањак добара утврђен годишњим пописом и обавезе за ПДВ	156
2.1	Мањак добара који може да се правда вишом силом	156
2.2	ПДВ приликом замене сродних добара	157
2.3	Настанак пореске обавезе и пореска основица за обрачун ПДВ-а	158
2.4	Унос података у образац ПП ПДВ, односно образац ПОПДВ	159
3	Евидентирање мањка и расхода у образцу КЕП	159
4	Одговорност запосленог, односно рачунопологача за мањак	160
4.1	Утврђивање одговорности за штету из угла Закона о раду	160
Утврђивање сразмерног пореског одбитка у току године и исправка сразмерног пореског одбитка у последњем пореском периоду 2021. године		162
1	Подела претходног пореза према економској припадности	163
2	Утврђивање сразмерног пореског одбитка у току године	164
2.1	Утврђивање промета за израчунавање процента сразмерног пореског одбитка	165
2.2	Израчунавање процента сразмерног пореског одбитка	169
2.3	Утврђивање износа претходног пореза на који се примењује стопа сразмерног пореског одбитка	169
2.4	Утврђивање сразмерног пореског одбитка	170
3	Исправка сразмерног пореског одбитка	170
4	Исказивање података у образцу ПОПДВ	172
5	Рачуноводствено евидентирање исправке сразмерног пореског одбитка	172
Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина и пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга		174
Промена пореског периода		177
1	Промена пореског периода по сили закона и достављање обавештења	177
2	Добровољна промена пореског периода из тромесечног у месечни	178
ЗАРАДЕ		
Могућности и начини исплате запосленима по основу очекиване добити привредних субјеката за 2021. годину		180
1	Ко и шта не може да исплати?	180
2	Ко и шта може да исплаћује	181
2.1	Исплата „тринаесте зараде“	181
2.2	Исплата запосленима или члановима управе у виду бонуса и награда по основу очекиване добити за 2021. годину	183
Законом о привредним друштвима прописана је нова укупна накнада директора		186
1	Утврђивање укупне накнаде директора	186
1.1	Законске одредбе	186
1.2	На које директоре се односи нова регулатива	187
1.3	Утврђивање укупних примања директора	187
1.4	Остали облици обављања послова директора	191
2	Доступност података о износу и структури укупне накнаде директора	192
3	Казнене одредбе	193
Опореживање зараде страних физичких лица која су из иностранства упућена на рад код послодавца у Србији		193
1	Утврђивање пореза самоопореживањем, уз подношење обрасца ПП ОПО	193
2	Плаћање пореза по одбитку за упућеног странца	196

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Планирање новог запошљавања и додатног радног ангажовање код корисника јавних средстава за 2022. годину		198
1	Ново запошљавање и додатно радно ангажовање БЕЗ САГЛАСНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА	198
1.1	Утврђивање могућег броја новозапослених за 2022. годину	198
1.2	Планирање могућег додатног радног ангажовања за 2022. годину	200
2	Ново запошљавање и додатно радно ангажовање УЗ САГЛАСНОСТ КОМИСИЈЕ	201
2.1	Одлучивање о молбама корисника јавних средстава	202

3 Услови за примену сагласности Комисије добијених у 2021. години у наредној, 2022. години.....	203
4 Остале напомене.....	204
4.1 Посебни услови који се примењују код новооснованих корисника	204
4.2 Корисници јавних средстава који имају мање од педесет запослених на неодређено време	205
4.3 Обавеза објављивања кадровских података	205
5 Казнене одредбе Закона	205
Попис имовине и обавеза за 2021. годину код корисника јавних средстава и књижење инвентурних вишкова и мањкова	206
1 Усклађивање евиденција и стања главне књиге са дневником, као и помоћних књига и евиденција са главном књигом.....	207
2 Попис имовине и обавеза	208
3 Разматрање извештаја о извршеном попису и доношење акта о усвајању извештаја о извршеном попису.....	210
4 Примери књижења резултата пописа.....	210
4.1 Мањак опреме	211
4.2 Вишак опреме	211
4.3 Отпис потраживања од дужника	212
4.4 Отпис дуговања према повериоцима	212
4.5 Вишак готовог новца у благајни	212
4.6 Мањак готовог новца у благајни	213
Припремне радње за састављање финансијских извештаја за 2021. годину код корисника јавних средстава према прописима о буџетском рачуноводству.....	214
1 Припремне радње које претходе састављању финансијских извештаја	214
1.1 Детаљна провера свих прокњижених ставки које се односе на пословне промене у 2021. години	215
1.2 Усаглашавање примљених и утрошених буџетских средстава.....	215
1.3 Усаглашавање финансијских пласмана, потраживања и обавеза.....	215
1.4 Провера међусобне повезаности конта класе 200000 – Обавезе и класе 400000 – Текући расходи.....	216
1.5 Провера књижења примљених и датих аванса у вези са продајом и набавком добара и извршењем услуга.....	217
1.6 Провера књижења набавке нефинансијске имовине и извора из којих је вршено финансирање те набавке	218
1.7 Провера обрачуна исправке вредности нефинансијске имовине у сталним средствима на терет капитала и исправност књижења	219
1.8 Провера евиденције о ПДВ-у.....	220
1.9 Провера прокњижених пословних промена, са посебним освртом на обавезу исказивања ПДВ-а на одговарајућим контима за кориснике јавних средстава	221
1.10 Провера усклађености конта главне књиге са помоћном евиденцијом залиха производње.....	222
1.11 Провера књижења која проистичу из примене одредби Правилника о финансијским извештајима	222
1.12 Провера обавезе састављања, попуњавања и подношења СРС обрасца („Спецификација враћених средстава“) у вези са враћањем пренетих а неутрошених буџетских средстава	223
1.13 Утврђивање резултата пословања	224
1.14 Израда закључног листа	224

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за децембар 2021. године	226
Актуелни статистички подаци на дан 25. 11. 2021. године.....	230
1 Просечна месечна зарада по запосленом.....	230
2 Доприноси за социјално осигурање.....	230
2.1 Стопе доприноса	230
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	230
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса.....	230
3 Минимална зарада	230
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	230
5 Индекс потрошачких цена	231
6 Законске камате	231
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	231
6.2 Годишња законска затезна камата	231
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	232

Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Народна скупштина је 26. новембра 2021. године усвојила Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана и Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Закони ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, при чему се највећи део измена примењује почев од 1. јануара 2022. године, осим одредаба које регулишу нове облике стимулисања новог запошљавања, које ће се примењивати од 1. марта 2022. године.

Закон о порезу на доходак грађана (даље: **Закон о порезу**) и Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање (даље: **Закон о доприносима**) представљају два важна пореска прописа која битно утичу на пореске обавезе и права:

- 1) послодаваца,
- 2) запослених и
- 3) других грађана.

Разлози за честе промене наведених пореских прописа огледају се у потреби да се, у циљу обезбеђивања услова за даље спровођење свеобухватне реформе пословног окружења и борбе против „сиве економије”, створе услови за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица, прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст и омогућавање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката. У том смислу, **последње измене и допуне тих закона утврђују неке од наредних тема:**

- повећање неопорезивог износа зараде са 18.300 динара на 19.300 динара месечно;
- смањење стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање;
- увођење олакшице за послодавце који заснују радни однос са новим лицима, као и олакшица за послодавца по основу зараде лица која су непосредно ангажована на пословима истраживања и развоја;

- увођење ослобођења од пореза на капитални добитак по основу уноса ауторског и сродних права и права индустријске својине у капитал привредног друштва;
- продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица;
- увођење умањења дохотка за опорезивање годишњим порезом за обвезнике који имају мање од 40 година живота;
- изузимање од опорезивања накнаде коју остварују студенти који обављају учење кроз рад као материјално и финансијско обезбеђење, сагласно закону којим се уређује дуални модел студија,
- продужење примене нових правила опорезивања фриленсера којима је привремено укинута утврђивање пореске обавезе самоопорезивањем до краја 2022. године.

Наведене и остале законске новине биће размотрене у наставку текста, уз напомену да ће, тамо где је то потребно, бити представљене заједничке и допуњујуће одредбе оба закона. Наиме, већина приказаних новина односи се на Закон о порезу, док се измене у Закону о доприносима односе само на нове олакшице за запошљавање, продужење примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица и смањење стопе доприноса за пензијско-инвалидско осигурање на терет послодаваца.

1 Изузимање од опорезивања накнаде у дуалном образовању – сада и за студенте

У члану 9. Закона о порезу иновирана је тачка 23а) тако што је сада прецизирано да изузимање од опорезивања порезом на доходак грађана, осим за ученике, може да се оствари и за примања студената који обављају учење кроз рад. Према новој одредби дате тачке **не плаћа се порез на доходак грађана на примања остварена по основу накнада које, у складу са законом којим се уређује дуално образовање, односно законом којим се уређује дуални модел студија, као материјално**

► при статусној промени врши замена акција односно удела које обвезник има у привредном друштву преносиоцу искључиво за акције односно уделе у привредном друштву стицаоцу, у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Дакле, разлика која је настала заменом акција односно удела које обвезник има у привредном друштву преносиоцу искључиво за акције односно уделе у привредном друштву стицаоцу, с тим што се замена обавља при статусној промени, предмет је пореског изузимања по основу пореза на капиталне добитке.

У вези са датом новином нови став 13. у члану 74. утврђује да је набавна цена акција односно удела стечених при статусној промени, сходно члану 72а став 1. тачка б), једнака набавној цени акција односно удела у привредном друштву преносиоцу који су замењени за стечене акције односно уделе у привредном друштву стицаоцу. На овај начин уређује се набавна цена акција односно удела који су стечени при статусној промени, када се врши замена акција односно удела које обвезник има у привредном друштву преносиоцу искључиво за акције односно уделе у привредном друштву стицаоцу.

ПС

Јелена Драгојловић, самостални саветник у Одсеку за порезе на имовину Министарства финансија

Измене и допуне Закона о порезима на имовину

Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 26. новембра 2021. године усвојила је Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину. Закон ступа на снагу 1. јануара 2022. године, с тим што поједине одредбе имају одложено примену (примењују се од 31. марта 2022. године).

Законом о порезима на имовину („Сл. гласник РС” бр. 26/01... и 144/20 – даље: **Закон**) уређени су порези на имовину, и то: порез на имовину у тзв. статисти, порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права. Из тог разлога ће измене и допуне Закона бити разматране у односу на облик пореза на имовину на који се односе.

1 Порез на имовину у тзв. статисти

Порез на имовину се, између осталог, плаћа и на право закупа, односно коришћења стана или куће за становање, конституисано у корист физичког лица. Правом закупа у смислу опорезивања сматра се право закупа за период дужи од једне године или на неодређено време, за који је прописано плаћање непрофитне закупнине или закупнине која се обрачунава применом прописаних критеријума и мерила.

У том делу уочена је потреба за усаглашавањем Закона са законом којим се уређују планирање и изградња и законом којим се уређују становање и

одржавање зграда. Наиме, закуп стана или куће за становање у својини грађана, који је конституисан у корист физичког лица, више се не уређује законом којим је уређено становање и одржавање зграда, већ законом којим се уређују планирање и изградња. Осим тога, стамбене потребе истраживача, наставника и сарадника у институтима и високошколским установама чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и институтима чији је оснивач Српска академија наука и уметности обезбеђују се давањем станова под закуп под посебним условима, са правом на откуп по ценама нижим од тржишне, па је и у том смислу прецизиран предмет опорезивања.

Према томе, правом закупа стана или куће за становање конституисаним у корист физичког лица, који је предмет опорезивања порезом на имовину, сматра се право закупа за период дужи од једне године или на неодређено време, за који је прописано плаћање непрофитне закупнине или закупнине која се обрачунава применом прописаних критеријума и мерила, у складу са законима којима се уређују:

► становање и одржавање зграда, односно у складу са посебним прописима којима је било уређено становање, који су престали да важе на дан почетка примене закона којим је уређено становање и одржавање зграда;

лу пореза на наслеђе и поклон и пореза на пренос апсолутних права преноси са Пореске управе на јединице локалне самоуправе.

Према досадашњем решењу јединице локалне самоуправе би од 1. јануара 2022. године утврђивале, наплаћивале и контролисале порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права. Међутим, изменама и допунама Закона одлаже се рок за преношење надлежности за утврђивање пореза на наслеђе и поклон и пореза на пренос апсолутних права са Пореске управе на јединице локалне самоуправе до 31. децембра 2022. године, како би се реализовале све потребне претпоставке за остварење тог циља. То одлагање не доводи до измене начина остваривања права, обавеза и правних интереса правних и физичких лица, већ се њим обезбеђује додатни рок у ком ће се спровести потребне радње и активности које би требало да омогуће да се по истеку одложеног рока та надлежност обавља ефикасно и квалитетно од стране јединица локалне самоуправе.

Почев од 1. јануара 2023. године јединице локалне самоуправе ће у целисти да утврђују, наплаћују и контролишу порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права. У том циљу ће јединице локалне самоуправе преузети од Пореске управе запослене који обављају послове утврђивања, наплате и контроле пореза на наслеђе и поклон

и пореза на пренос апсолутних права, предмете, информациони систем и архиву, као и опрему и средства за вршење надлежности у тим областима сразмерно броју преузетих запослених лица (у периоду од 1. новембра до 31. децембра 2022. године). **Поступке које је Пореска управа започела при вршењу надлежности, који не буду окончани до дана преузимања предмета, окончаће јединице локалне самоуправе.**

5 Ступање на снагу и примена измењених и допуњених одредаба Закона

Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину ступа на снагу 1. јануара 2022. године. Имајући у виду да се порез на имовину утврђује за календарску годину, прописано је да се, у складу са измењеним и допуњеним Законом, поменути порез утврђује и плаћа почев за 2022. годину.

Порез на наслеђе и поклон, односно порез на пренос апсолутних права за чије је утврђивање поступак започет по прописима који су важили до почетка примене измењеног и допуњеног Закона утврдиће се применом закона који је био на снази на дан настанка пореске обавезе. Изузетно, порез на наслеђе и поклон, односно порез на пренос апсолутних права, на пренос права својине на употребљаваном моторном возилу који се врши између физичких лица која нису обвезници пореза на додату вредност, за чије утврђивање је поступак започет до 30. марта 2022. године, утврдиће се применом закона који је био на снази на дан настанка пореске обавезе.

Одредбе којима се уређује утврђивање пореза на пренос апсолутних права приликом преноса права својине на употребљаваном моторном возилу самоопорезивањем примењиваће се од 31. марта 2022. године.

Порез на наслеђе и поклон, односно порез на пренос апсолутних права, по основу наслеђа, поклона или преноса апсолутних права за чије је утврђивање обвезник био дужан да поднесе пореску пријаву, а за који је пореска обавеза настала на дан сазнања надлежног пореског органа, након ступања на снагу измена и допуна закона, утврдиће се и платити применом закона којим се уређују порези на имовину који је био на снази на дан на који би пореска обавеза настала да је пријављена у прописаном року, у складу са Законом.

Допуна Закона о порезу на добит правних лица

Народна скупштина Републике Србије донела је Закон о допуни Закона о порезу на добит правних лица, који ће ступити на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”. Одредбе тог закона примењују се на утврђивање, обрачунавање и плаћање пореске обавезе почев за 2022. годину, односно за порески период који почиње у 2022. години.

Закон доноси само једну значајну новину, која се тиче увођења могућности неукључивања у пореску основу капиталних добитака остварених уносом права интелектуалне својине у капитал резидентног правног лица.

Одредбом члана 30. став 2. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 86/2019 и 153/2020 – даље: ЗПДПЛ), која ће се примењивати закључно са утврђивањем пореске обавезе за 2021. годину, прописно је да се у опорезиву добит укључује 20% капиталног добитка оствареног преносом имовинских права у целини по основу:

- 1) ауторског или сродног права на депонованом ауторском делу, односно предмету сродног права,
- 2) права у вези са проналаском, на основу закона којим се уређују патенти.

Од пореског периода који почиње у 2022. години члан 30. допуњен је ставовима 5–8, који гласе:

„Изузетно од става 2. овог члана, **обвезник може да се определи** да капиталне добитке остварене уносом имовинских права из става 2. овог члана у капитал резидентног правног лица **не укључи у пореску основу**, под условом да резидентно правно лице тако стечена права не отуђи у периоду од две године од дана стицања, као и да у истом периоду то право не уступи на коришћење у целини или делимично по цени која је нижа од цене утврђене у складу са принципом ’ван дохвата руке’ уколико је уступање извршио повезаном лицу из члана 59. овог закона или лицу чији је власник његово повезано лице из члана 59. овог закона.

Тржишна вредност имовинских права из става 2. овог члана приликом уноса у капитал резидент-

ног правног лица утврђује се проценом извршеном од стране овлашћеног проценитеља.

У случају да резидентно правно лице из става 5. овог члана у периоду од две године од дана стицања стечена права отуђи или та права уступи на коришћење у целини или делимично на начин прописан ставом 5. овог члана, обвезник губи право на изузимање капиталног добитка из пореске основице, и дужан је да у пореској пријави за порески период у ком су стечена права отуђена или уступљена, обрачуна и плати порез који би платио на начин одређен ставом 2. овог члана, валоризован од дана подношења пореске пријаве за порески период у ком је остварио право на погодност из става 5. овог члана, до дана подношења пореске пријаве за порески период у ком је изгубио право на ову погодност, индексом потрошачких цена према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Капитални губици настали по основу уноса имовинских права у складу са ставом 5. овог члана не могу се пребијати са капиталним добицима.”

Дакле, допуном члана 30. ЗПДПЛ прописана је могућност опредељења обвезника да капиталне добитке остварене уносом имовинских права на интелектуалној својини у капитал резидентног правног лица у целини изузме из пореске основице.

Поред тога, прописани су и услови који морају да буду испуњени како би обвезник могао да оствари право на поменуто пореско изузимање (у члану 30. став 5. ЗПДПЛ), који подразумевају да:

- 1) резидентно правно лице стечена имовинска права на интелектуалној својини не отуђи у периоду од две године од дана стицања, и
- 2) у истом периоду то право не уступи на коришћење у целини или делимично по цени која је нижа од цене утврђене у складу са принципом „ван дохвата руке”, уколико је уступање извршио повезаном лицу из члана 59. ЗПДПЛ или лицу чији је власник његово повезано лице из члана 59. ЗПДПЛ.

У случају престанка испуњавања претходно наведених услова, обвезник губи право на изузимање

капиталног добитка из пореске основице и дужан је да у пореској пријави за порески период у којем су стечена права отуђена или уступљена обрачуна и плати порез који би платио на начин одређен ставом 2. члана 30. ЗПДПЛ, валоризован од дана подношења пореске пријаве за порески период у

ком је остварио право на изузимање до дана подношења пореске пријаве за порески период у ком је изгубио право на ту погодност, индексом потрошачких цена према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Јелена Драгојловић, самостални саветник у Одсеку за порезе на имовину Министарства финансија

Измене Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара

Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 26. новембра 2021. године усвојила је Закон о изменама Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара, који ступа на снагу 1. јануара 2022. године.

Порез на употребу моторних возила уређен је одредбама Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара („Сл. гласник РС” бр. 26/01... и 156/20 – даље: **Закон**). Тај порез се плаћа приликом издавања саобраћајне дозволе, односно регистрационе налепнице, тј. приликом регистрације (осим када је реч о привременој регистрацији, која се врши на период краћи од једне године) за моторна возила, која се обавља у складу са прописима којима се уређује безбедност саобраћаја на путевима, и то: путничких возила, мотоцикала, мотоцикала са бочним седиштем и тешких трицикала. Обвезник је правно и физичко лице на чије се име моторно возило региструје.

Законом су прописани износи пореза на употребу моторних возила (који се плаћају према радној запремини мотора моторног возила). Примера ради, за плаћање пореза у 2021. години порез за путничка возила одговарајуће радне запремине мотора износи, и то за возила:

1) до 1.150 cm ³	1.330
2) преко 1.150 до 1.300 cm ³	2.610
3) преко 1.300 до 1.600 cm ³	5.750
4) преко 1.600 до 2.000 cm ³	11.790
5) преко 2.000 до 2.500 cm ³	58.250
6) преко 2.500 до 3.000 cm ³	118.040
7) преко 3.000 cm ³	243.970

Законом су уређене одговарајуће олакшице у вези са плаћањем пореза на употребу моторних возила, између осталог, и као умањење прописаних износа пореза за возила преко навршених пет година старости. То умањење (до измена и допуна Закона) за сва возила износило је: 15% – код моторних возила преко пет до осам навршених година старости; 25% – код моторних возила преко осам до десет навршених година старости и 40% – код моторних возила преко десет навршених година старости.

Имајући у виду да је оцењено да се тржишна вредност путничких возила радне запремине мотора преко 2000 cm³ држе умањује по основу старости у односу на остала моторна возила (а да је прописани износ пореза за путничка возила радне запремине мотора преко 2000 до 2500 cm³ 58.250 динара, за путничка возила радне запремине мотора преко 2500 до 3000 cm³ 118.040 динара, а за путничка возила радне запремине мотора преко 3000 cm³ 243.970 динара), прописано је да се пореско оптерећење за та возила умањи тако што ће се повећати проценат умањења прописаних износа пореза за путничка возила радне запремине мотора преко 2000 cm³, која су старости преко пет до двадесет година.

Уређено је да се прописани износ пореза на употребу моторних возила (од 1. јануара 2022. године) **умањује** за путничка возила радне запремине мотора преко 2000 cm³, **преко навршених пет година старости, за:**

➤ 25% – код моторних возила преко пет до осам навршених година старости (уместо досадашњих 15%);

- 40% – код моторних возила преко осам до десет навршених година старости (уместо досадашњих 25%);
- 65% – код моторних возила преко десет навршених година старости (уместо досадашњих 40%).

Повећањем процента умањења пореза смањиће се пореско оптерећење и обезбедити уштеда физичким и правним лицима која су власници путничких возила радне запремине мотора преко 2000 cm³, која су старости преко пет до двадесет година.

Напомињемо да је Законом и до сада било прописано да за моторна возила старости двадесет и више година порез на употребу моторних возила износи 20% од прописаног износа пореза. Тај проценат умањења није мењан јер је оцењено да би додатно умањење обесмислило опорезивање наведених возила и било би подстицај за коришћење тих возила, што би неповољно утицало пре свега

на безбедност саобраћаја на путевима, али и на заштиту животне средине.

У наставку следи преглед износа пореза на употребу путничких возила радне запремине мотора преко 2000 cm³, која су старости преко пет година, који се плаћају до 1. јануара 2022. године и износа који би се плаћали према измењеном решењу (имајући у виду износе пореза који су, сходно одредбама Закона, усклађени за плаћање у 2021. години). **Међутим, подсећамо и на то да ће се до краја године извршити усклађивање динарских износа пореза за плаћање у 2022. години са индексом потрошачких цена за претходних дванаест месеци према подацима републичке организације надлежне за послове статистике, тако да је очекивано да износи пореза на употребу моторних возила за плаћање у наредној години буду нешто виши од приказаних.**

Путничка возила	Постојеће решење – примена до 1. јануара 2022. године					Од 1. јануара 2022. године			
	нова возила (без умањења)	старост возила 5–8 година (умањење 15%)	старост возила 8–10 година (умањење 25%)	старост возила преко 10 (умањење 40%)	преко 20 година	старост возила 5–8 година (умањење 25%)	старост возила 8–10 година (умањење 40%)	старост возила преко 10 (умањење 65%)	преко 20 година
Преко 2.000 до 2.500 cm ³	58.250	49.512	43.687	34.950	11.650	43.687	34.950	20.387	11.650
Преко 2.500 до 3.000 cm ³	118.040	100.334	88.530	70.824	23.608	88.530	70.824	41.314	23.608
Преко 3.000 cm ³	243.970	207.374	182.987	146.382	48.794	182.987	146.382	85.389	48.794

Напомињемо да се (према постојећем законском решењу) прописани износи пореза на употребу моторних возила, поред наведеног умањења по основу година старости, додатно умањују за 50% за путничка моторна возила којима се обавља ауто-такси превоз, као и за специјална путничка возила за обуку кандидата за возаче са уграђеним дуплим ножним командама.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Нови контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике – обавеза прекњижавања са старих конта, употреба новопрписаних рачуна

У „Службеном гласнику РС” бр. 89/20 од 25. јуна 2020. године објављен је Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике (даље: **Правилник**). Одредбе тог правилника примењују се **почев од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2021. године.**

Дакле, Правилник је ступио на снагу у року од осам дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, односно 3. јула 2020. године, а **примењује се почев од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2021. године.**

Прелазним и завршним одредбама прописано је да на дан почетка примене Правилника престаје да важи Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 95/2014 – даље: стари Правилник).

Правна лица и предузетници који имају пословну годину различиту од календарске, која се завршава пре 31. децембра 2021. године, као и правна лица и предузетници који састављају ванредне финансијске извештаје пре 31. децембра 2021. године, за ту пословну годину, односно за те ванредне финансијске извештаје примењују стари Правилник.

Правилником је прописан контни оквир и садржина рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике који, у складу са Законом, **пословне књиге воде по систему двојног књиговодства** (даље: правна лица и предузетници). Такође, контни оквир за привредна друштва, задруге и предузетнике (даље: Контни оквир) представља саставни део Правилника.

Као што је наведено у члану 1, одредбе Правилника **не односе се на** Народну банку Србије, банке, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове и друштва за

управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционе фондове и друштва за управљање инвестиционим фондовима, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, берзе и брокерско-дилерска друштва, као ни на друга правна лица дефинисана Законом.

Чланом 1. Правилника дефинисано је да се одредбе Правилника такође **односе и на:**

- институције електронског новца,
- платне институције,
- друштва за посредовање у осигурању, друштва за заступање у осигурању и предузетнике – заступнике у осигурању.

Осим тога, одредбе Правилника **односе се и на:**

1) друга правна лица која примењују Међународне стандарде финансијског извештавања (даље: МСФИ), односно Међународни стандард финансијског извештавања за мала и средња правна лица (даље: МСФИ за МСП);

2) правна лица и предузетнике у поступку стечаја или ликвидације (осим правних лица која су изузета од примене Правилника);

3) огранке и друге организационе делове правних лица са седиштем у иностранству који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

4) стечајне масе стечајних дужника над којима је обустављен, односно закључен поступак стечаја, осим ако нису у питању стечајне масе банака, друштава за осигурање, давалаца финансијског лизинга, пензијских фондова и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционих фондова и друштава за управљање инвестиционим фондовима, берзи и брокерско-дилерских друштава, као и других правних лица дефинисаних Законом.

Чланом 2. Правилника дефинисано је да правна лица и предузетници исказују стање и промене имовине, капитала и обавеза, расходе и приходе и утврђују резултате пословања према садржини појединих рачуна у Контном оквиру.

Упоредни преглед за прекњижавање са рачуна претходног контног оквира на рачуне новог контног оквира

– Садржи само нове и делимично измењене рачуне –

Ред. бр.	Прекњижавање на рачун/рачуне	Са претходних рачуна
1.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 01	019 – Исправка вредности нематеријалне имовине
2.	015 – Нематеријална имовина узета у лизинг	Део рачуна групе 01
3.	016 – Нематеријална имовина у припреми	015 – Нематеријална имовина у припреми
4.	017 – Аванси за нематеријалну имовину	016 – Аванси за нематеријалну имовину
5.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 02	029 – Исправка вредности некретнина, постројења и опреме
6.	025 – Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг са правом коришћења преко годину дана	Део рачуна групе 02
7.	026 – Остале некретнине, постројења и опрема	025 – Остале некретнине, постројења и опрема
8.	027 – Некретнине, постројења и опрема у припреми	026 – Некретнине, постројења и опрема у припреми
9.	028 – Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	027 – Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми
10.	029 – Аванси за некретнине, постројења и опрему	028 – Аванси за некретнине, постројења и опрему
11.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 03	039 – Исправка вредности биолошких средстава
12.	031 – Плодоносни вишегодишњи засади	Део рачуна 031 – Вишегодишњи засади
13.	032 – Остали вишегодишњи засади	Део рачуна 031 – Вишегодишњи засади
14.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 04	049 – Исправка вредности дугорочних финансијских пласмана
15.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 05	059 – Исправка вредности дугорочних потраживања
16.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 10	109 – Исправка вредности материјала, резервних делова, алата и инвентара
17.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 13	139 – Исправка вредности робе
18.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 14	149 – Исправка вредности сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји
19.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 15	159 – Исправка вредности плаћених аванса
20.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 20	209 – Исправка вредности потраживања од продаје
21.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 21	219 – Исправка вредности потраживања из специфичних послова
22.	227 – Потраживања за приходе по посебним прописима	Део рачуна 228 – Остала краткорочна потраживања
23.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 22	229 – Исправка вредности других потраживања
24.	238 – Потраживања по основу финансијских деривата	Део рачуна 236 – Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха
25.	239 – Остали краткорочни финансијски пласмани	238 – Остали краткорочни финансијски пласмани
26.	Рачуни исправки вредности отворени у оквиру рачуна групе 23	239 – Исправка вредности краткорочних финансијских пласмана
27.	307 – Улози – сопствени извори других правних лица – улози оснивача и других лица	Део рачуна 309 – Остали основни капитал
28.	323 – Додатне уплате којима се не повећава капитал	Део рачуна групе 32
29.	428 – Обавезе по основу финансијских деривата	Део рачуна 429 – Остале краткорочне финансијске обавезе
30.	528 – Трошкови ангажовања запослених преко агенција и задруга	Део рачун 539 – Трошкови осталих услуга
31.	572 – Губици по основу расходовања и продаје учешћа у капиталу и хартија од вредности	572 – Губици по основу продаје учешћа у капиталу и хартија од вредности
32.	586 – Расходи од усклађивања вредности финансијских деривата и финансијских средстава која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха	Део рачуна 569 – Остали финансијски расходи
33.	642 – Приходи од донација, дотација, субвенција и сл. из републичког буџета	Део рачуна групе 64
34.	643 – Приходи од донација, дотација, субвенција и сл. из буџета аутономне покрајине или локалне самоуправе	Део рачуна групе 64
35.	644 – Приходи од донација, дотација и сл. од иностраних влада и међународних организација	Део рачуна групе 64
36.	645 – Приходи од донација, дотација и сл. од домаћих привредних друштава, предузетника и других правних лица	Део рачуна групе 64
37.	646 – Приходи од донација, дотација и сл. од физичких лица из земље и иностранства	Део рачуна групе 64
38.	649 – Остали приходи од донација, дотација, субвенција и сл.	Део рачуна из групе 64
39.	653 – Приходи од чланских доприноса	Део рачуна 659 – Остали пословни приходи
40.	654 – Приходи по посебним прописима из буџета	Део рачуна 659 – Остали пословни приходи
41.	655 – Приходи по посебним прописима из осталих извора	Део рачуна 659 – Остали пословни приходи
42.	686 – Приходи од усклађивања вредности финансијских деривата и финансијских средстава која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха	Део рачуна 669 – Остали финансијски приходи
43.	904 – Рачун за преузимање прихода	903 – Рачун за преузимање прихода
44.	950 до 956 – Носиоци трошкова	950 до 957 – Носиоци трошкова
45.	960 до 967 – Готови производи	960 до 968 – Готови производи

Обрачун рачуноводствене амортизације за 2021. годину

Обрачун рачуноводствене амортизације представља законом прописану обавезу свих привредних субјеката који у својим пословним књигама имају исказану нематеријалну имовину, некретнине, постројења и опрему. Рачуноводствена амортизација обрачунава се најмање једном годишње (31. 12.).

Увод

Обавезу да врше обрачун амортизације имају сва правна лица и предузетници који финансијске извештаје састављају у складу са Законом о рачуноводству и:

- примењују пуне МРС/МСФИ;
- примењују МСФИ за МСП;
- примењују Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица;
- воде пословне књиге по систему простог књиговодства.

Обавези обрачуна амортизације подлежу следећа средства која су утврђена рачуноводственим политикама:

- нематеријална улагања са коначним веком трајања (патенти, лиценце, улагање у развој, концесије и остала права) – конта 011 и 012;
- гудвил – конто 013;
- грађевински објекти – конто 022;
- постројења и опрема – конто 023;
- инвестиционе некретнине – конто 024;
- некретнине, постројења и опрема узета у лизинг с правом коришћења преко годину дана – конто 025;
- улагања на туђим некретностима, постројењима и опреми – конто 028;
- вишегодишњи засади и основно стадо – конта 031, 032 и 033.

Прописи који обавезују редовно обрачунавање амортизације, а примењују се приликом обрачуна амортизације на дан 31. 12. 2021. године, наведени су у наставку:

- Закон о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис),
- Међународни рачуноводствени стандарди и Међународни стандарди финансијског извештавања (даље: МРС/МСФИ),
- Међународни стандард финансијског извештавања (МСФИ) за мале и средње ентитете (даље: МСФИ за МСП),
- Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица),
- Правилник о пословним књигама и исказивању финансијског резултата по систему простог књиговодства („Сл. гласник РС” бр. 140/2004 и 44/2018) и
- рачуноводствене политике које правно лице и предузетник доносе у складу са МРС/МСФИ, МСФИ за МСП или Правилником за микро и друга правна лица.

Рачуноводственим политикама морају да се дефинишу:

- групе основних средстава;
- средства која подлежу обрачуну амортизације;
- почетак обрачуна амортизације;
- начин утврђивања основице за свако средство, водећи рачуна о њиховој преосталој вредности;
- корисни век трајања средства, односно амортизациона стопа;
- начин преиспитивања корисног века трајања и примењених метода на дан биланса;
- третман накнадних улагања у призната средства;
- критеријуми за тестирање на обезвређење;
- метода/е обрачуна амортизације.

Групе сталних средстава

Група сталних средстава представља груписање средстава према сличној природи и употреби у пословању предузећа. Примери неких група су:

- нематеријална имовина,
- земљиште,

ната амортизација за текући и будуће периоде, тј. не коригују се обрачунати износи амортизација у ранијим годинама, па нема исправки ранијих резултата. Значи, промена метода амортизације, а тиме и обрачунаог трошка амортизације, сматра се променом рачуноводствене процене.

Преиспитивање, односно промена методе обрачуна рачуноводствене амортизације сталних средстава може имати посредан утицај на износ амортизације која се признаје у пореске сврхе. С тим у вези, промена методе амортизације утиче на износ рачуноводствене амортизације за текући и будуће периоде, а тиме и на износ рачуноводствене амортизације која се користи као репер за то који ће се износ амортизације признати за пореске сврхе код средстава која су стечена почев од 1. јануара 2019. године. Исто тако, промена методе амортизације утиче и на износ рачуноводствене неотписане вредности која се користи као репер приликом опредељења која ће се правила користити за потребе обрачуна пореске амортизације код сталних средстава која су у употреби од раније (стечена закључно са 31. 12. 2018. године), а код којих је дошло до накнадних улагања у 2020. години и капитализују се.

Закључак

О обрачуна пореске амортизације за 2021. годину детаљније ћемо писати у броју 2/2022, који је посвећен утврђивању пореза на добит за 2021. годину.

Обрачун и књижење амортизације неке су од припремних радњи на крају сваке године, пре израде финансијских извештаја.

Приликом обухватања дуготрајне имовине потребно је водити рачуна да се не праве грешке које су у пракси прилично честе:

- Рачуноводственим политикама треба **недвосмислено** уредити поступак вредновања нематеријалне и материјалне дуготрајне имовине након почетног признавања – опредељење за један од два модела (модел набавне вредности или модел ревалоризације), поштујући одредбе релевантних прописа за свако предузеће (МРС/МСФИ, МСФИ за МСП, Правилник за микро и друга правна лица).
- Критеријуми за евидентирање накнадних улагања у већ призната средства морају бити прецизирани рачуноводственим политикама.
- Обавезно је редовно преиспитивање преосталог века трајања и утврђивање амортизационе стопе у складу са њим.
- Критеријуми за тестирање на обезвређење, односно процену надокнадиве вредности морају бити прецизирани рачуноводственим политикама.
- Резидуалну вредност треба реално утврђивати, а не претпоставити да је нема по аутоматизму.
- Избор методе обрачуна амортизације мора да буде заснован на стварним карактеристикама средства и његовог коришћења, а не да се бира пропорционална метода за свако средство (или групу средстава) зато што је најчешће коришћена и најједноставнија за обрачун.

Осим наведеног, код обрачуна амортизације за 2021. годину треба водити рачуна да се користе нови рачуни исправке вредности прописани новим Контним оквиром, односно да је извршено прекњижавање са старих рачун 019, 029 и 039.

ПС

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

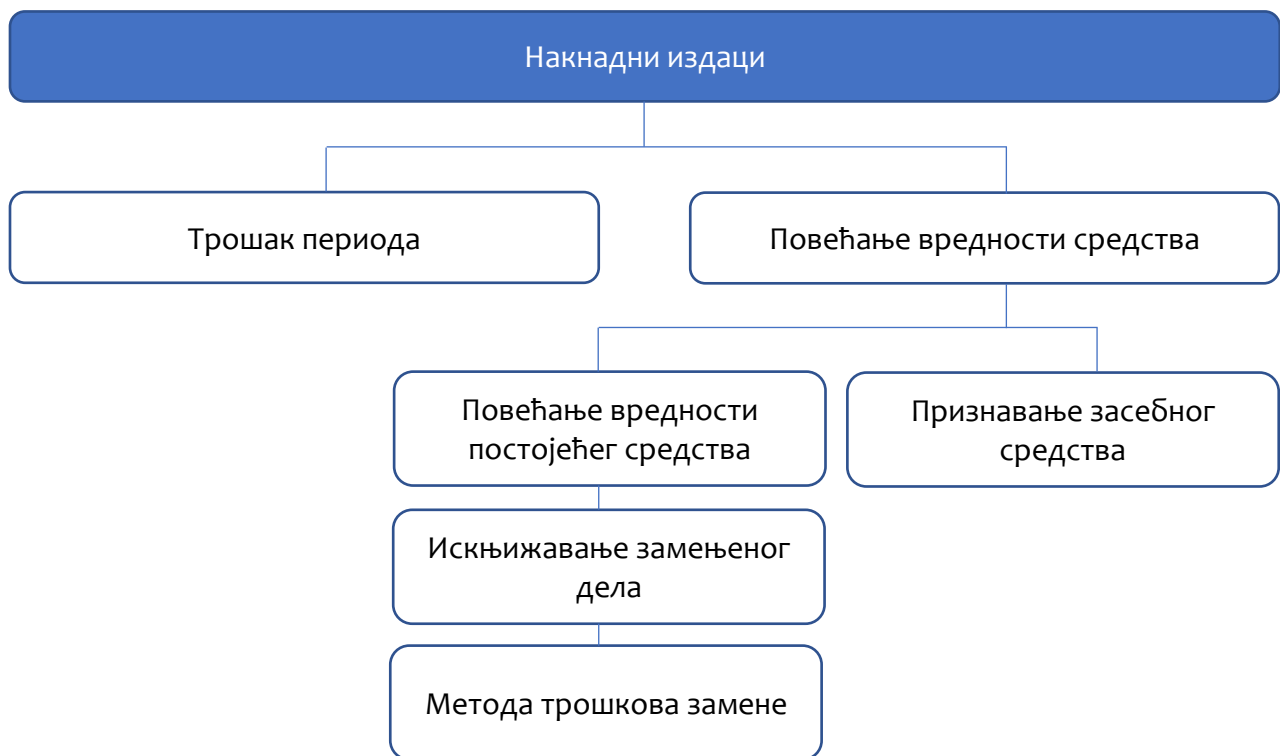
За њихову информацију и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Накнадни издаци за основна средства – средство или трошак периода

Накнадни издаци у вези са сталним средствима укључују се у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, уколико је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће друштво у будућности имати економску корист од тог средства и ако његова вредност може поуздано да се одмери. Искњижава се књиговодствена вредност замењеног средства. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у ком су настали.

У вези са рачуноводственим евидентирањем накнадних издатака који се односе на стална средства потребно је да се одговори на следећа питања:

- да ли се ради о издатку којим се повећава вредност сталног средства (што значи да ће се издатак признати као средство) или о трошку текућег одржавања (расход периода);
- уколико се ради о издатку који испуњава услове да буде признат као стално средство, да ли се исти исказује као засебно средство или се повећава вредност постојећег средства у вези са којим је настао издатак;
- да ли је и када је приликом замене делова сталног средства потребно искњижити замењене делове и на који начин утврдити неотписану вредност дела сталног средства који се замењује.

1 Признавање као основно средство или као трошак текућег одржавања

Накнадни издатак у вези са основним средством биће признат као основно средство (као засебно средство или као повећање набавне вредности постојећег средства) ако овај издатак испуњава критеријуме за признавање основног средства (као и свако друго основно средство):

- ако је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим средством приливати у друштво,
- ако набавна вредност или цена коштања тог средства може поуздано да се одмери и
- ако је вредност средства од прага материјалности (вредности) за признавање основног средства, а која вредност је утврђена рачуноводственим политикама друштва.

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Набавна вредност објекта (1. 1. 2006)	20.000.000
2.	Исправка вредности објекта 31. 12. 2020.	7.500.000
3.	Повећање набавне вредности 1. 1. 2021.	1.000.000
4.	Повећање исправке вредности 1. 1. 2021.	625.000
5.	Набавна вредност после накнадних издатака (ред. бр. 1 + ред. бр. 3)	21.000.000
6.	Исправка вредности после накнадних издатака (ред. бр. 2 + ред. бр. 4)	8.125.000
7.	Неотписана вредност после накнадних издатака (ред. бр. 5 - ред. бр. 6)	12.875.000
8.	Преостали корисни век трајања у годинама	25
9.	Потребан износ годишње амортизације (ред. бр. 7 : ред. бр. 8)	515.000
10.	Стопа амортизације почев од 2021. године (ред. бр. 9 : ред. бр. 5) x 100	2,45%

Књижење амортизације на крају 2021. године:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	540	Трошкови амортизације	515.000	
	0229	Исправка вредности грађевинских објеката		515.000
- за амортизацију објекта				

Пример: Инвестиционо улагање – замена већег дела возила

Превозник је извршио сервис камиона, при чему је утврђено да је неопходна замена целокупног мењача. Вредност мењача и његова уградња по фактури сервисера износи 600.000 динара (500.000 + 100.000 ПДВ). Уградња мењача извршена је 1. јануара 2021. године.

На почетку године набавна вредност камиона износи 6.000.000, а исправка вредности 2.700.000 (по годишњој стопи амортизације од 10% у периоду од 54 месеца). До тада је у употреби био четири и по године (од 1. 7. 2016, када је набављен, до 1. 1. 2021).

Замењени део – мењач – испуњава критеријум да буде признат као опрема. Пошто превозник није одвојено исказивао и амортизовао мењач, није у могућности да утврди колика је књиговодствена вредност замењеног мењача. Због тога ће књиговодствену вредност мењача утврдити по методи трошкова замене на следећи начин:

Ред. бр.	Опис	Вредност
1.	Вредност замене	500.000
2.	Стопа амортизације	10%
3.	Број месеци коришћења возила	54
4.	Обрачуната амортизација замењеног дела (ред. бр. 1 x ред. бр. 2 x (ред. бр. 3/12))	225.000
5.	Књиговодствена вредност замењеног дела (ред. бр. 1 - ред. бр. 4)	275.000

Замењени мењач превозник не исказује засебно (јер ће се користити онолико времена као сам камион).

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	023	Постројења и опрема	500.000	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	100.000	
	435	Добављачи у земљи		600.000
- за рачун сервисера за замену мењача				
2.	570	Губици по основу расходања и продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	275.000	
	0239	Исправка вредности постројења и опреме		275.000
- за расходање сцарој мењача				

Осим тога, превозник преиспитује преостали корисни век употребе камиона и констатује да се исти не продужава упркос замени мењача (значи, остаје исти – укупно 10 година). Без обзира на то што није промењен корисни век камиона, због накнадног улагања дошло је до промене амортизационе стопе, која се примењује од 2020. године надаље и износи 9,86%:

$$\text{Амортизациона стопа} = \frac{\text{садашња вредност} - \text{набавна вредност}}{\text{преостали корисни век употребе}} \times 100 = \frac{3.525.000 - 6.500.000}{5,5} = 9,86\%$$

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Набавна вредност камиона 1. 1. 2021.	6.000.000
2.	Исправка вредности 1. 1. 2021.	2.700.000
3.	Повећање набавне вредности 1. 1. 2021.	500.000
4.	Повећање исправке вредности 1. 1. 2021.	275.000
5.	Набавна вредност после накнадних издатака (ред. бр. 1 + ред. бр. 3)	6.500.000
6.	Исправка вредности после накнадних издатака (ред. бр. 2 + ред. бр. 4)	2.975.000
7.	Неотписана вредност после накнадних издатака (ред. бр. 5 - ред. бр. 6)	3.525.000
8.	Преостали корисни век трајања у годинама	5,5
9.	Потребан износ годишње амортизације (ред. бр. 7 : ред. бр. 8)	640.909
10.	Стопа амортизације почев од 2021. године (ред. бр. 9 : ред. бр. 5) x 100	9,86%

Расходовање имовине која се више не користи или је неупотребљива – задржавање имовине, слање на уништавање, поклањање, продаја

Закон о рачуноводству, подзаконски акти донесени на основу њега, али и рачуноводствени стандарди не дефинишу непосредно појам расходовања имовине. С друге стране, Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Контни оквир) у оквиру групе рачуна 57 прописани су следећи рачуни на којима се исказује расходовање појединих облика имовине:

- на рачуну 570 – Губици по основу расходовања нематеријалне имовине, некретности, постројења и опреме,
- на рачуну 571 – Губици по основу расходовања биолошких средстава,
- на рачуну 572 – Губици по основу расходовања учешћа у капијалу и харџија од вредности,
- на рачуну 577 – Расходи по основу расходовања залиха (кала, растоја, квара, лома).

Рачуноводствено обухватање и порески третман расхода по основу кала, растура, квара и лома представљени су у посебним чланцима у овом броју.

1 Испуњеност услова за расходовање и рачуноводствено евидентирање

Расходовање имовине значи престанак признавања неке имовине зато што се од те имовине **више не очекују будуће економске користи**. То даље значи да се имовина искњижава из пословних књига јер се више не користи у пословном процесу (да би се коришћењем очекивале економске користи) нити се очекује продаја те имовине (да би се на тај начин кроз неку остварену накнаду, ма колика она била, очекивале економске користи).

Уколико се пак очекује да ће имовина која се више не користи бити продата (као таква или као секундарна сировина или отпад), у тренутку када

је пописом констатовано да се имовина више не користи може да се закључи да нису испуњени услови за искњижавање те имовине из пословних књига (и исказивање расхода по том основу) јер ће се иста искњижити из књига у тренутку продаје. Значи, пре него што се приступи било каквом рачуноводственом евидентирању, након што је пописом констатовано да се нека имовина више не користи, руководство мора да:

- процени да ли та имовина више није потребна, односно да се засигурно неће више користити;
- одреди „судбину” те имовине у смислу да донесе одлуку да ли ће ту имовину продати, поклонити, предати на уништавање (или одвести на депонију) или као такву задржати у неком магацину или подруму (задржати у власништву).

Само уколико је вероватноћа већа од 50% да се имовина засигурно више неће користити, али и да не може да се прода (за било коју цену) као таква или као секундарна сировина (или отпад), сматра се да су испуњени услови да се имовина одмах расходује, односно искњижи из пословних књига.

У супротном, ако постоји вероватноћа да ће се имовина ипак можда још користити у пословном процесу, нису задовољени услови за престанак признавања те имовине. У том случају, уколико имовина већ није у потпуности изамортизована, треба преиспитати преостали корисни век употребе и кориговати амортизациону стопу и обрачун амортизације. Ако је имовина већ у потпуности амортизована, не мења се ништа у вези са обрачуном амортизације, али се имовина и даље исказује у пословним књигама (осим у случају када се накнадно вреднује по методи ревалоризације). Ако се процењује да ће имовина моћи да се прода (за било коју цену), такође нису испуњени услови за расходовање у том тренутку, већ ће се

Књижење на 31. 12. 2021. године:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	0231	Постројења	160.044	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	-160.044	
- за исправку одбијка претходног пореза за расходовану опрему				
2.	540	Трошкови амортизације	870.044	
	02319	Исправка вредности постројења		870.044
- за обрачун амортизације машине након корекције у износу				
3.	02319	Исправка вредности постројења	2.070.044	
	1010	Материјал	90.000	
	0230	Постројења и опрема		2.160.044
- за искњижавање расходоване машине и признавање одбијног материјала				

У 2022. години машина је растављена на делове и продата на килограм, као секундарна сировина, за износ од 90.000 динара другом обвезнику ПДВ-а.

Књижење у 2022. години:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
ПС	1010	Материјал	90.000	
- за јачање стања у књижама				
1.	204	Купци у земљи	90.000	
	1010	Материјал		90.000
- по фактури за продају делове некадашње машине као секундарне сировине				
2.	241	Текући (пословни) рачуни	89.100	
	555	Трошкови пореза	900	
	204	Купци у земљи		90.000
- по изводу за плаћање куца одбија (материјала) и признавање трошка по основу пореза по одбију који је обрачунао и плаћао куца одбија				

Пример: Расходовање опреме која је у потпуности исправљена (нема садашњу вредност)

Друштво престаје са признавањем машине која је на 31. 12. 2021. године у потпуности амортизована. С обзиром на то да се делови бивше машине могу продати као секундарна сировина, директор

је донео одлуку о расходовању машине и њеној продаји као секундарне сировине (на килограм). У тренутку доношења одлуке о расходовању претпоставља се да ће машина бити продата (на кило) за износ од 90.000 динара.

Подаци о машини на 31. 12. 2021. године су следећи:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Набавна вредност	2.000.000
2.	Исправка вредности	2.000.000
3.	Садашња вредност (ред. бр. 1 - ред. бр. 2)	0
4.	Вредност отпадног материјала (X кг који се продаје као секундарна сировина × цена откупљивача по кг)	90.000

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	0239	Исправка вредности постројења и опреме	2.000.000	
	1010	Материјал	90.000	
	1019	Исправка вредности материјала		90.000
	0230	Постројења и опрема		2.000.000
- за искњижавање расходоване машине и признавање одбијног материјала				

Књижење у 2022. години приликом продаје:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
ПС	1010	Материјал	90.000	
	1019	Исправка вредности материјала		90.000
- за јачање стања				
1.	204	Купци у земљи	90.000	
	1019	Исправка вредности материјала	90.000	
	1010	Материјал		90.000
	673	Добици од продаје материјала		90.000
- по фактури за продају одбија				
2.	241	Текући (пословни) рачуни	89.100	
	555	Трошкови пореза	900	
	204	Купци у земљи		90.000
- по изводу за плаћање куца одбија (материјала)				

ПС

ИНГ-ПРО

Обезвређење залиха

Залихе се мере по набавној вредности, односно по нето остваривој (продајној) цени, ако је она нижа. Нето остварива, односно продајна вредност јесте процењена цена продаје у оквиру редовног пословања, умањена за процењене трошкове довршења и процењене трошкове неопходне за реализацију продаје.

Набавна вредност, односно цена коштања залиха можда неће моћи да се надокнади ако су:

- залихе оштећене,
- ако су потпуно или делимично застареле,
- ако је дошло до пада продајних цена,
- ако је дошло до повећања процењених трошкова довршења или процењених трошкова који ће настати да би се обавила продаја.

Пракса свођења залиха испод њихове набавне вредности / цене коштања до нето оствариве цене у складу је са принципом да имовина не треба да се евидентира по износима вишим од износа чије се остварење очекује њеном продајом или употребом. Из тог разлога на дан биланса упоређује се набавна, односно цена коштања залиха са њиховим нето продајним ценама. Ако је нето продајна цена нижа, неопходно је спровести обезвређење залиха.

Залихе се обично своде на нето оствариву вредност по принципу ставка по ставка. Међутим, у неким околностима може да буде оправдано груписање сличних или повезаних ставки. То може да буде случај са залихама артикала исте производне линије, са сличном наменом или крајњом употребом, које се производе и продају на истом географском подручју и не могу да се процењују одвојено од других ставки из те производне линије.

При процени нето оствариве вредности полази се од најпоузданијих доказа расположивих у време процене износа по којима залихе могу да се реализују. Те процене узимају у обзир флукуације цена или трошкова директно повезаних са догађајима након завршетка периода у мери у којој такви догађаји потврђују околности које постоје на крају периода.

У складу са МРС 2, основни и помоћни материјал који се држи ради коришћења у производњи готових производа не отписује се испод набавне вредности / цене коштања ако се очекује да ће се готови производи у којима ће они бити садржани

продавати по цени која је једнака цени коштања или виша од ње. Међутим, када пад цене материјала указује на то да ће **цена коштања готовог производа бити виша од нето оствариве вредности**, материјал се отписује до нето оствариве вредности. У таквим околностима трошак замене материјала може да буде најбоље расположиво мерило његове нето оствариве вредности.

Кад више не постоје околности које су раније условљавале свођење залиха испод набавне вредности / цене коштања или кад постоје јасни докази о повећању нето оствариве вредности услед промењених економских околности, отписани износ се враћа (такво враћање ограничено је на износ првобитног отписа), тако да је нова књиговодствена вредност једнака набавној вредности / цени коштања или промењеној нето остваривој вредности, у зависности од тога која је нижа. То се дешава, на пример, када се ставка залиха која је исказана по нето остваривој вредности због смањења своје продајне цене још увек налази у складишту у наредном периоду, али је дошло до повећања продајне цене.

Свођење на нижу нето продајну вредност залиха врши се на терет рачуна 584 – *Обезвређење залиха материјала и робе*, у корист одговарајућег рачуна исправке вредности залиха.

Укидање обезвређења залиха које настаје због повећања нето продајне вредности књижи се на терет рачуна исправке вредности, а у корист рачуна 684 – *Приходи од усклађивања вредности залиха*.

Књижење обезвређења залиха недовршене производње и готових производа врши се на рачунима тих залиха у групама 95 – *Носиоци трошкова* и 96 – *Готови производи*, као и на рачуну 983 – *Одписи*.

У складу са чланом 22в Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС” бр. 25/2001... и 153/2020) на терет расхода у пореском билансу не признају се расходи настали по основу обезвређења имовине, које се утврђује као разлика између нето садашње вредности имовине, утврђене у складу са МРС, односно МСФИ, и њене процењене надокнадиве вредности, **али се признају у пореском периоду у ком је та имовина отуђена односно употребљена, тј. у ком је настало оштећење те имовине услед више силе.**

У 2022. години продати су сви артикли Х.
Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	243	Благајна	31.900	
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		31.900
- за њазар у блајајни				
2.	501	Набавна вредност продате робе	35.900	
	1340	Роба у промету на мало		35.900
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		-2.900
	476	Обавезе за ПДВ по основу продаје за готовину		2.900
- за обрачунаји ПДВ у њромеју на мало				
3.	1341	Укалкулисани ПДВ у промету на мало	2.900	
	1349	Исправна вредности робе у малопродаји	4.000	
	501	Набавна вредност продате робе	-6.900	
- за обрачунају укалкулисану РУЦ и укалкулисани ПДВ				

У пореском билансу који трговац буде сачињавао за 2022. годину признаје му се расход по основу обезвређења залиха (који није био признат у пореском билансу за 2021. годину).

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За њрејилају и грује информације њишије нам на:
office@ingpro.rs или нас њозовије на:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Редакција

Усаглашавање, исправка вредности и отпис потраживања

1 Усаглашавање потраживања

Чланом 22. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: ЗОР) у вези са усаглашавањем потраживања и обавеза прописано је следеће:

„Правна лица и предузетници дужни су да пре састављања финансијских извештаја усагласе међусобна потраживања и обавезе, што се доказује одговарајућом исправом.

Поверилац је дужан да, пре састављања финансијских извештаја, достави дужнику списак неплаћених обавеза.

Лица из става 1. овог члана дужна су да одговоре на захтев овлашћеног ревизора за независну потврду стања потраживања и обавеза.

Сва правна лица и предузетници који састављају напомене уз финансијске извештаје дужни су да у том извештају у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама обелодане:

- 1) број и укупан износ неусаглашених потраживања и њихов однос према броју и укупном износу потраживања; и
- 2) број и укупан износ неусаглашених обавеза и њихов однос према броју и укупном износу обавеза.”

ње начина на који може да престане потраживање, односно обавеза резидента по послу из члана 4. Закона, а у контексту обавезе извештавања о том кредитном послу са иностранством, тако није посебно уређено ни питање документације којом се то доказује. Стога ће документација којом се доказује престанак потраживања, односно обавезе по послу из члана 4. Закона зависити не само од начина престанка потраживања или обавезе, већ и од околности сваког случаја посебно. У том смислу, престанак потраживања или обавезе доказиваће се прописаном документацијом на основу које се пребијање извршило у конкретном случају (споразум, уговор, корпоративне процедуре о интракорпоративном пребијању и друго), пренос потраживања прописаном документацијом о извршеном преносу (двојни или тројни уговор, сагласност за вршење преноса и друго), **а отпис потраживања прописаном пословном и рачуноводственом, односно књиговодственом документацијом.**

Дакле, ако се изврши директан отпис потраживања, престаје обавеза евидентирања у обрасцу П-1. Приликом слања П-1 за тромесечје у којем је престало потраживање требало би ставити напомену о датом начину престанка потраживања (због директног отписа), а НБС доставити документ (одлуку о отпису).

4 Пример рачуноводствене политике за процену потраживања

Правно лице, односно предузетник рачуноводственим политикама дефинише питања у вези са индиректним и директним отписом потраживања, као на пример:

- Исправка вредности потраживања утврђује се када постоји објективан доказ да друштво неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања.
- Исправка вредности потраживања врши се појединачно по купцима када прође најмање шездесет дана од дана доспећа.
- Вероватноћа немогућности наплате потраживања и пласмана утврђује се у сваком конкретном случају на основу постојања релевантних чињеница (дуже кашњење у плаћању, а минимум шездесет дана, покренут поступак стечаја, блокада текућих рачуна дужника због неизмирених обавеза, укупан износ за који су блокирани текући рачуни дужника, трајање блокаде, оспоравање износа потраживања, судски спор, **застарелост**, судска одлука о немогућности наплате потраживања у судском извршном поступку и др.).
- Предлог за индиректан отпис потраживања у вези са којима постоји неизвесна наплата даје служба продаје, која може да одлучи да се не изврши исправка неког потраживања старијег од шездесет дана, уз постојање документоване процене могућности наплате (нпр. постојање споразума о реструктурирању дуга, репрограму, у току је склапање уговора о преузимању дуга и сл.). Одлуку о индиректном отпису доноси директор друштва.
- Одлуку о директном отпису на образложени и документовани предлог службе за финансије и рачуноводство и службе продаје доноси директор.
- Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода врши се уколико је ненаплата извесна и документована – уколико друштво није успело да судским путем изврши њихову наплату, а потраживање је претходно било укључено у приходе друштва.

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За више информација пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Застаревање потраживања и обавеза

Последица застарелости потраживања треба да буде отпис потраживања у рачуноводственом смислу, будући да нема сврхе да у пословним књигама буду евидентирана потраживања након што наступе њихова застарелост јер она представља један од доказа немогућности наплате.

МСФИ и МСФИ за МСП не дефинишу шта се сматра вероватном ненаплативошћу, већ је то ствар процене руководства сваког појединачног ентитета. Такође, МСФИ и МСФИ за МСП не прописују технику обезвређења потраживања (директан или индиректан отпис). Значи, правна лица која примењују МСФИ и МСФИ за МСП самостално процењују да ли постоји објективан доказ да је дошло до умањења вредности потраживања (вероватна ненаплативост). Рачуноводственим политикама сваки ентитет утврђује начин процењивања ненаплативости потраживања (нпр. одлука директора или протек рока од доспелости потраживања и сл.), као и технику обезвређења потраживања (директан или индиректан отпис).

Према тачки 3.2.3 МСФИ 9, ентитет треба да престане да признаје финансијско средство само када уговорна права на токове готовине од финансијског средства престану да важе, или да пренесе финансијско средство како је изнето у параграфима 3.2.4 и 3.2.5, при чему се тај пренос квалификује за престанак признавања у складу са параграфом 3.2.6. Такође, према тачки 11.33 МСФИ за МСП, ентитет треба да престане да признаје финансијско средство само када уговорна права на токове готовине од финансијског средства престану да важе или се измире.

На основу наведеног може да се закључи да нема основа да правна лица која примењују МСФИ и МСФИ за МСП у својим пословним књигама и даље обухватају потраживања (без обзира на то што су обезвређена преко исправке вредности потраживања) која су застарела или која су угашена (услед престанка постојања дужника, опроста дуга или других околности).

Ипак, у одређеним случајевима, уколико и након застарелости потраживања постоје чврста уверења ентитета да ће дужник добровољно изми-

рити своју обавезу, имало би основа да поменута потраживања и даље буду исказана у пословним књигама ентитета друге стране.

Правилник за микро и друга правна лица прецизније дефинише технику обезвређења у зависности од одређених околности. Наиме, у члану 29. став 6. Правилника прописано је да се краткорочна потраживања процењују по номиналној вредности индиректно умањеној за процењени износ вероватне ненаплативости потраживања, а **директно – ако је немогућност наплате извесна и документована**. Према нашем мишљењу, у случају застарелости, немогућност наплате потраживања веома је извесна, с обзиром на то да поверилац више нема могућност да својом вољом (принудном) изврши наплату.

У складу са чланом 360. ЗОО, застарелошћу престаје право да се захтева испуњење обавезе. Застарелост наступа кад протекне законом одређено време за које је поверилац могао да захтева испуњење обавезе (рок застарелости), а суд не може да се обазире на застарелост ако се дужник није на њу позвао.

Дакле, наступањем застаревања не престаје потраживање повериоца ни обавеза дужника, него престаје повериочева могућност да своје застарело право остварује путем суда или другог надлежног органа подношењем тужбе, предлога за извршење или другог захтева, с обзиром на то да наступањем застаре дужник стиче право да одбије испуњење обавезе и то улагањем приговора застаре. Према томе, ако дужник испуни застарелу обавезу, нема право да захтева да му се врати оно што је дао, чак и ако није знао да је обавеза застарела. Наиме, обавеза дужника и даље правно постоји, само што се из утуживе претворила у неутуживу обавезу.

У складу са чланом 361. ЗОО, застаревање почиње да тече првог дана после доспелости обавезе, тј. од момента када је дужник пао у доцњу. Ако се обавеза састоји у томе да се нешто не учини, да се пропусти или трпи, застарелост почиње да тече првог дана после дана кад је дужник поступио

Застаревање дуга се прекида:

- када дужник призна дуг (члан 387. ЗОО);
- када поверилац подигне тужбу, односно сваком другом повериоциевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања (члан 388. ЗОО).

Признање дуга може да се учини не само изјавом повериоцу него и на посредан начин, као што је давање отплате, плаћање камате, давање обезбеђења.

Потребно је нагласити и да ћутња дужника не значи пристанак ни признање дуга. Због тога, ако поверилац писано или усмено позове дужника на испуњење, а дужник не одговори и не оспорава постојање обавезе, такво пропуштање не сматра се признањем дуга које доводи до прекида застаре.

Пошто изјава дужника којом признаје дуг доводи до прекида рока застаревања, она може бити правно релевантна само ако је изјаву односно признање дао дужник или особа која такву изјаву може да да у име дужника. **Изјаву о признању дуга може дати законски заступник друштва или лице којем је тај заступник дао пуномоћ у складу с одредбама 34. Закона о привредним друштвима.**

Прекид застаревања, извршен подизањем тужбе или којом другом повериоциевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђења или остварења потраживања, **сматра се да није наступио ако поверилац одустане од тужбе или**

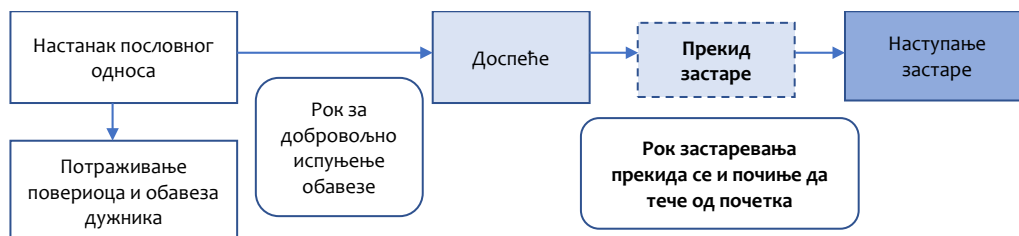
радње коју је предузео. Исто тако, сматра се да није било прекида ако повериоциева тужба или захтев буде одбачен/а или одбијен/а, или ако издејствована или предузета мера извршења или обезбеђења буде поништена.

За прекид застаревања није довољно да поверилац позове дужника писмено или усмено да обавезу испуни (члан 391. ЗОО). Значи, повериоциев позив на плаћање, обавештење, опомена, опомена пред тужбу и слична обавештења и упозорења упућена дужнику не доводе до прекида рока застаревања.

После прекида застаревање почиње да тече изнова, а време које је протекло пре прекида не рачуна се у законом одређени рок за застарелост. Застаревање прекинуто признањем од стране дужника почиње да тече изнова од признања. Када је прекид застаревања настао подизањем тужбе или позивањем у заштиту, или истицањем пребијања потраживања у спору, односно пријављивањем потраживања у неком другом поступку, застаревање почиње да тече изнова од дана када је спор окончан или свршен на неки други начин. Кад је прекид застаревања настао пријавом потраживања у стечајном поступку, застаревање почиње да тече изнова од дана окончања тог поступка. Исто важи и када је прекид застаревања настао захтевом принудног извршења или обезбеђења.

Застаревање које почиње да тече изнова после прекида навршава се кад протекне онолико времена колико је законом одређено за застаревање које је прекинуто.

Утицај прекида застаревања на ток застаревања:

Из наведеног произлази да наступање застаревања има следећи утицај на правни однос страна из уговора:

- Дужник стиче право да ускрати испуњење обавезе повериоцу истицањем приговора застаре.
- Поверилац губи могућност да присилним путем остварује своје потраживање ако се дужник томе успротиви улагањем приговора застаре.

- Потраживање повериоца, односно обавеза дужника и даље правно постоји с истим садржајем какав је имала и пре наступа застаре, али се обавеза из утуживе претвара у неутуживу.
- Ако дужник испуни застарелу обавезу, не може да тражи повраћај онога што је дао јер обавеза и даље постоји.

Отпис и опрост обавеза

1 Отпис застареле обавезе

Према дефиницији из МСФИ и МСФИ за МСП, обавеза је садашња обавеза ентитета која настаје од прошлих догађаја, за чије измирење се очекује да ће резултирати одливом ресурса који носе економске користи из ентитета. Према тачки 3.3.1 МСФИ 9, као и према тачки 11.36) МСФИ за МСП, ентитет треба да уклони финансијску обавезу (или део финансијске обавезе) из свог извештаја о финансијској позицији када и само када је она уташена, тј. када је уговором одређена обавеза испуњена, отказана или је истекла. Врло слична дефиниција предвиђена је и чланом 35. Правилника за микро и друга правна лица, у ком је наведено да је обавеза садашња обавеза пословног субјекта, произашла из прошлих догађаја, за чије се измирење очекује одлив ресурса. Обавеза се признаје када је извесно да ће због исплате садашње обавезе доћи до одлива ресурса пословног субјекта и када износ за њену исплату може поуздано да се измери.

Међутим, за разлику од МСФИ и МСФИ за МСП, према одредби члана 36. Правилника, експлицитно је прописано да се обавезе у вези са којима је истекао рок застарелости уносе у остале приходе у моменту када више не задовољавају дефиницију обавезе. На основу наведеног може да се закључи да, без обзира на то који рачуноводствени оквир друштво примењује, уколико је наступила застарелост потраживања, а не постоје чврсти докази да ће дужник измити обавезу добровољно, сходно рачуноводственим правилима, поверилац би требало да директно отпише – ис-

књижи потраживање из својих пословних књига, а дужник би требало да укине обавезу у корист прихода или у корист капитала (само ако се ради о обавези према оснивачу друштва).

Изузетно од наведеног, уколико поверилац покрене принудну наплату застарелог потраживања, а дужник не истакне приговор застарелости или изврши писано признање застареле обавезе, тада наплативост потраживања, односно измирење обавезе постаје извесно, па нема основа да се врши директан отпис потраживања, односно укидање обавезе.

У случају када се обавеза смањује због застарелости, врши се признавање прихода од смањења обавеза у корист рачуна 677 – Приходи од смањења обавеза. Последица смањења обавеза у пословним књигама ентитета доводи до признавања прихода по том основу. Према општем правилу из Закона о порезу на добит правних лица, приход по основу укидања обавеза укључује се у опорезиву добит. Ако је у пословним књигама друштва евидентирана обавеза за коју је наступило застарелавање, а обавеза неће бити измирена, управа друштва мора о томе да донесе одлуку како би рачуноводство могло да спроведе отпис обавезе.

Пример: Отпис застареле обавезе

Друштво Мачак д. о. о. спроводи попис имовине и обавеза на 30. новембар 2021. године. Пописом је утврђено да је обавеза од 15. октобра 2018. године према добављачу Миш д. о. о. по рачуну бр. 99-1/18 у износу од 100.000 динара застарела, па директор Мачка доноси одлуку о отпису наведене обавезе.

На основу спроведеног пописа обавеза у складу са чланом 22. Закона о директор друштва Мачак д. о. о. (Неки град, Улица тамо негде бр. 1, ПИБ 1111111) 30. новембра 2021. године доноси

ОДЛУКУ О ОТПИСУ ОБАВЕЗЕ

Пописом обавеза утврђено је да је за обавезу према добављачу Миш д. о. о. по рачуну бр. 99-1/18 у износу од 100.000 динара од 15. октобра 2018. године наступило застарелавање, па се на основу тога доноси ова одлука о отпису. За утврђени отпис обавезе налаже се рачуноводству да евидентира одговарајућа књижења. Уз ову одлуку приложене су и пописне листе и преглед утврђених застарелих обавеза.

Председник Пописне комисије

Директор

Мирко Педантни

Мачак Брчко

У параграфу 106(д) МРС 1 прописано је ентитет приказује извештај о променама на капиталу у складу са захтевима из параграфа 10. Извештај о променама на капиталу укључује, између осталог и следеће информације:

- 1) за сваку компоненту капитала, сравњивање књиговодствене вредности на почетку и на крају периода, засебно (као минимум) обелодањујући промене које су резултат;
- 2) биланс успеха (добитак или губитак);
- 3) остали укупни резултат; и
- 4) трансакције са власницима који делују у својству власника, приказујући засебно улагања власника и расподеле власницима и промене власничких интереса у зависним ентитетима чија последица није губитак контроле.

Из напред наведеног произлази да су приходи сва повећања економских користи који за резултат имају пораст капитала, а расходи сва смањења економских користи који за резултат имају смањење капитала – осим оних која су настала по основу доприноса власника капитала, односно расподеле власницима капитала.

Даље, сви приходи и расходи се приказују, односно у складу са МСФИ разврставају на приходе и расходе у Билансу успеха и приходе и расходе, односно добитке и губитке у Осталом укупном резултату / Извештају о осталом резултату.

Из наведеног проистиче да сва повећања и смањења економских користи која су настала по основу доприноса власника капитала, односно расподеле власницима капитала – не представљају приходе и расходе, односно добитке и губитке и не приказују се у оквиру Биланса успеха и Извештаја о осталом резултату, већ представљају засебне промене у оквиру капитала дефинисане као 'трансакције са власницима који делују у својству власника'.

Напомињемо да је овде реч о власницима у смислу наведене дефиниције из МРС 1, односно власницима који држе инструменте капитала у смислу МРС 32 – Финансијски инструменти: презентација, што најчешће јесу, али не морају увек да буду, власници регистровани у складу са Законом о привредним друштвима ('Службени гласник РС' бр: 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон 5/15, 44/18, 95/18 и 91/19).

Имајући у виду да унос средстава (попут готовине, потраживања, финансијских пласмана, залиха или сталних средстава) без (против)накнаде и обавезе враћања, као и опрост обавеза, представљају повећања економских користи у

виду доприноса власника, односно трансакције са власницима који делују у својству власника – сматрамо да по том основу не настају приходи ни добици ни у Билансу успеха ни у Извештају о осталом резултату, већ да се евидентирају директно у корист одговарајућих ставки капитала.

Уколико се конкретна трансакција региструје као повећање основног капитала у складу са Законом о привредним друштвима – евидентираће се као повећање одговарајућег рачуна основног капитала у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва задруге и предузетнике ('Службени гласник РС' бр: 89/20).

У супротном, евидентираће се као повећање у оквиру одговарајућег рачуна класе 3: Капитал (нпр. рачуна 309 – Остали основни капитал, 323 – Додатне уплате којима се не повећава капитал или 340 – Нераспоређени добитак ранијих година) у складу са усвојеном рачуноводственом политиком правног лица."

Пример: Опрост обавезе од стране оснивача друштва

Оснивач друштва Миленце извршио је уплату позајмице свом друштву за повећање ликвидности у износу од 100.000 динара, с тим што је уговором предвиђено да ће уплаћена средства бити враћена у року од годину дана. Други оснивач Баца такође је извршио додатну уплату свом друштву у износу од 500.000 динара, али уговором није предвиђено враћање тог износа оснивачу Баци.

Књижење:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	241	Текући рачун	100.000	
	469	Остале обавезе		100.000
- за Миленчејову ујлашу на йословни рачун друштва				
2.	241	Текући рачун	500.000	
	323	Додатне уплате којима се не повећава капитал		500.000
- за Баџину ујлашу на йословни рачун друштва				

У 2022. години Миленце сачињава споразум са друштвом о отпусту дуга:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	469	Остале обавезе	500.000	
	323	Додатне уплате којима се не повећава капитал		500.000
- йо оийууџа дуја од сйране Миленцејџа				

ПС

Увод у обавезу вршења пописа

Попис или инвентар представља поступак утврђивања стварног стања укупне имовине и обавеза правног лица на одређени дан. Два главна задатка пописа су утврђивање недокументованих пословних промена и контрола рада лица којима су поверени послови руковођења одређеном имовином. Основни циљ пописа је усаглашавање стања имовине и обавеза, исказаног у пословним књигама, са њиховим стварним стањем како би финансијски извештаји објективно и истинито приказивали финансијско стање правног лица.

Увод

Обавеза и начин спровођења пописа у 2021. години регулисани су:

- Законом о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 - други пропис – даље: **Закон**),
- Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник о попису**).

Дакле, попис за 2021. годину спроводи се у складу са одредбама новог Правилника о попису.

Основне разлике у одредбама новог Правилника о попису у односу на одредбе Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 118/2013 и 137/2014 – даље: стари Правилник), који се примењивао закључно са пописом извршеним за 2020. годину, огледају се у следећем:

- Прописана је обавеза пописа уписаног а неуплаћеног капитала, осталих сталних материјалних средстава и недовршених услуга.
- Од обавезе пописивања изузете су обавезе које се утврђују обрачуном, прецизније резервисања и пасивна временска разграничења.
- Пописује се и имовина физичких лица (која нису предузетници) која се налази код правног лица, односно предузетника који врши попис. То правно лице, односно предузетник дужан је да примерак потписане посебне пописне листе достави правном лицу, односно предузетнику или

физичком лицу које није предузетник (власнику те имовине) најкасније у року од десет дана од дана на који је попис извршен.

У складу са чланом 20. и 21. Закона обавеза вршења пописа постоји за сва правна лица и предузетнике, без обзира на правну форму и делатност којом се баве, и то у следећим случајевима:

- на почетку пословања;
- на крају пословне године, односно на дан биланса стања (редовни или годишњи попис);
- приликом примопредаје дужности рачунополлага, промене продајних цена производа и робе у малопродајном објекту, статусне промене, отварања односно закључења поступка стечаја и ликвидације правног лица, као и у другим случајевима предвиђеним Законом (ванредни попис).

Правна лица, као обвезници примене Закона и вршења пописа, обухватају привредна друштва, Народну банку Србије, банке и друге финансијске институције, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, пензијске фондове и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционе фондове и друштва за управљање инвестиционим фондовима, берзе и брокерско-дилерска друштва, факторинг друштва, задруге, установе које обављају делатност ради стицања добити и друга правна лица. Другим правним лицима сматрају се правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини по основу учлањења, при чему се она не оснивају ради стицања добити, као политичке организације, синдикалне организације са својством правног лица, фондације и задужбине, удружења, коморе, цркве и верске заједнице, у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности, као и друге организације организоване по основу учлањења. Обавеза вршења пописа, према Закону, постоји и за предузетнике који своје пословне књиге воде по систему двојног књиговодства.

Приликом организације пословних активности у вези са вршењем пописа и књижењем пописних разлика неопходно је узети у обзир и одредбе:

7 Новчане казне у вези са неизвршавањем пописа имовине и обавеза

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице, као и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара, односно казниће се за прекршај предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара, **ако не попише имовину и обавезе у складу са овим законом.**

8 Форма у којој се састављају пописне листе и пратећа документација

Форма у којој се састављају пописне листе и пратећа документација треба да буде прописана Правилником о рачуноводству или другим актом правног лица, односно предузетника. Значи, пописне листе и пратећа документација могу да буду састављени у папирном облику или у електронској форми. У складу са одредбом члана 9. Закона, у случају да су израђени у електронском облику, морају да садрже потпис или другу идентификациону ознаку лица одговорних за потписивање пописних листа, односно електронски потпис у складу са законом. Напомињемо да је неопходно да правно лице, односно предузетник својим интерним актом којим уређује организацију рачуноводства пропише врсту идентификационе ознаке која се користи за оверавање и потврђивање веродостојности пописних листа и пратеће документације.

Извод из **Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-473/2018-08 од 2. 7. 2018. године:**

„У складу са одредбама члана 9. Закона, одговорно лице потписом, односно другом идентификационом ознаком потврђује да је рачуноводствена исправа веродостојна (потпуна, истинита, рачунски тачна и да приказује пословну промену). Рачуноводствена исправа, састављена као електронски запис, треба да садржи потпис или другу идентификациону ознаку одговорног лица, односно лица овлашћеног за издавање рачуноводствене исправе, односно електронски потпис у складу са законом. [...]

Имајући у виду наведено, с обзиром на то да се попис врши како би се књиговодствено стање ускладило са стварним стањем, као и чињеницу да се извештај о попису и пратећа документација могу сматрати рачуноводственим исправама у складу са Законом (на основу којих се спроводе одговарајућа књижења у пословним књигама), **мишљења смо да се са аспекта примене прописа о рачуноводству, извештај о попису, као и пратећа документација за његово састављање могу саставити у електронском облику и потписати електронским потписом у складу са законом, осим ако општим актом конкретног правног лица, односно другим прописом није друкчије уређено.**”

У броју 12/2020 дат је детаљнији приказ начина пописивања појединих облика средстава и обавеза у чланку „Годишњи попис имовине и обавеза за 2020. годину”, па указујемо на сходну примену датих поступака и при спровођењу пописа за 2021. годину.

ПС

Рачуноводствено евидентирање расхода по основу кала, растура, лома, квара, као и мањкова и вишкова по годишњем попису

Увод

У складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 89/2020) надлежни орган правног лица, односно предузетник разматра извештај о извршеном попису и доноси одлуку о усвајању истог, **као и о књижењу утврђених разлика по попису, пре израде финансијских извештаја.**

Резултати пописа књиже се на 31. 12. године на коју се односи попис да би се књиговодствено стање свело на стварно стање утврђено пописом.

1 Евидентирање кала, растура, лома или квара

Правна лица и предузетници имају обавезу обрачуна и плаћања ПДВ-а на расход добара изнад количине одређене Нормативом за утврђивање расхода на који се не плаћа порез на додатну вредност (даље: Норматив), у складу са чланом 4. Уредбе о количини расхода (кало, растура, квар и лом) на који се не плаћа порез на додатну вредност („Сл. гласник РС” бр. 124/2004 – даље: Уредба). За добра која нису обухваћена Нормативом потребно је да правно лице интерним актом уреди количину расхода за коју неће постојати обавеза обрачуна и плаћања ПДВ-а, уколико надлежни порески орган не утврди другу количину. Међутим, постоје два изузетка од примене Уредбе, а односе се на:

- расход настао услед дејства више силе на који се ПДВ не плаћа у количини утврђеној актом организације надлежне за осигурање, односно актом надлежног државног органа за процену штете;
- расход настао због протекла рока трајања производа, под условом да је рок трајања утиснут односно одштампан на производу или је на други начин одређен од стране произвођача и ако је при утврђивању расхода био присутан представник Пореске управе, а ако се представник Пореске управе у року од пет дана од дана подношења захтева не одазове

позиву обвезника, признају се утврђене количине исказане у записнику обвезника.

У складу са Правилником, на рачуну 577 – *Расходи по основу расходовања залиха материјала и робе* исказују се расходи по основу кала, растура, квара, лома и сл. залиха материјала и робе.

2 Евидентирање мањкова и вишкова

2.1 Мањкови

Најчешће се као резултат пописа утврђују мањкови. Мањкови могу да настану:

- као резултат природних и биолошких процеса (кало, сушење, ветрење, квар и др.);
- као резултат манипулације имовином (лом, растура и др.);
- услед дејства више силе (поплава, пожар);
- као резултат непажње и немара одговорних или других запослених лица;
- због намерног предузимања неких активности од стране запослених или трећих лица (крађа, намерно оштећење и др.).

Узроци настанка мањка утичу не само на начин књижења већ и на обрачун одговарајућих пореза (ПДВ, акциза).

ПДВ третман расхода по основу кала, лома, растура и квара, као и мањка утврђеног годишњим пописом, објашњен је у посебном тексту у овом броју часописа.

Мањкови који се утврде пописом нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме, материјала, резервних делова, инвентара, ауто-гума и амбалаже, робе и остали мањкови књиже се:

- на терет рачуна 574 – *Мањкови*, ако падају на терет правног лица, при чему се за ПДВ на утврђене мањкове који се стављају на терет правног лица задужује такође рачун 574;
- на терет рачуна 221 – *Пошраживања од запослених*, ако се за утврђени мањак задужује одговорно лице, при чему се за ПДВ на утврђене мањкове који

3.14 Књижење мањкова и вишкова код комисионара

Утврђен је мањак комисионе робе у комисионој продавници који се ставља на терет правног лица комисионара. Продајна вредност у комисиону је 6.000 динара, а вредност која припада комитенту износи 4.000 динара. Комитент је зарачунао ПДВ по стопи од 20% и издао рачун на 4.800 динара.

Књижење код комисионара:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	8820	Роба узета у комисион	6.000	
	8920	Обавезе за робу узету у комисион		6.000
- за мањак комисионе робе у продавници на шерећу правног лица				
2.	574	Мањкови	800	
	474	Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по општој стопи		800
- за обрачунавање ПДВ на мањак				
3.	574	Мањкови	4.000	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	800	
	442	Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје		4.800
- за обрачун комисионара				

Књижење код комитента:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
3.	212	Потраживања из комисионе и консигнационе продаје	4.800	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		800
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		4.000
- за књижење по документу о обрачунавању				
3а	501	Набавна вредност продате робе	3.500	
	133	Роба у складушту, стоваришту и продавницама код других правних лица		3.500
- за набавну вредност продајне робе				

4 Евиденција вишкова и мањкова у Књизи евиденције промета – образац КЕП

У складу са Правилником о евиденцији промета („Сл. гласник РС” бр. 99/2015 и 44/2018 – др. закон) правна лица и предузетници обавезни су да, осим у финансијском или погонском и робном књиговодству, вишкове и мањкове робе евидентирају и у КЕП књизи. Та обавеза не односи се на правна лица и предузетнике који обављају промет робе на велико, а пословне књиге воде по систему двојног књиговодства.

Према члану 15. Правилника о евиденцији промета, у колону број 4 КЕП књиге уписује се задужење трговца у том објекту, односно продајном месту, а у колону број 5 КЕП књиге раздужење објекта – продајног места по основу промета робе који се у њему врши.

Према члану 16. Правилника о евиденцији промета, стварно стање робе утврђено пописом упоређује се са стањем које се добија салдирањем колона 4 и 5 КЕП књиге. Ако постоји разлика, вишак се уноси у колону задужења, а мањак у колону раздужења. Дакле, стање утврђено пописом упоређује се са стањем које се добија салдирањем колона 4 и 5 КЕП књиге, а након тога, позитивна разлика, односно вишак на основу веродостојне књиговодствене исправе књижи се на исти начин као и набавка робе, док се у случају негативне разлике, односно мањка врши сторнирање црвеним сторном (исписивање износа који се заокружује). Приликом сабирања износ црвеног сторна одузима се од укупног збира.

ПС

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За информацију и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Измене и допуне Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја

Како тече прелазни период, који је остављен за прилагођавање пословања обвезника фискализације одредбама Закона о фискализацији, тако се мењају и прилагођавају и подзаконски акти који су донесени за примену тог закона.

У „Службеном гласнику РС“ бр. 117/2021 од 3. 12. 2021. године објављена је Уредба о изменама Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја. Тим изменама на већ постојећи списак додате су још неке делатности у вези са којима НЕ постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја, али уз тачно специфицирање дела делатности на који се односе:

- ▶ 51.10 – *Ваздушни превоз путника* – у делу који се односи на међународни превоз путника;
- ▶ 92 – *Коцкање и клађење* – у делу који се односи на игре на срећу чији је приређивач Државна лутрија Србије, као и на игре на срећу за које приређивач у електронској форми доставља податке о извршеном промету органу надлежном за игре на срећу, у складу са прописима.

Уредбом првобитно није било прописано ослобођење за делатност 51.10 – *Ваздушни превоз путника*, али се сада Уредбом о изменама и допунама прописује ослобођење за наведену делатност, мада само у делу који се односи на међународни превоз путника.

Делатност 92 – *Коцкање и клађење* – изузима се од обавезе евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја, и то у делу који се односи на игре на срећу чији је приређивач Државна лутрија Србије, као и на игре на срећу за које приређивач у електронској форми доставља податке о извршеном промету органу надлежном за игре на срећу, у складу са прописима. Привредни субјекти у оквиру наведене делатности обвезници су накнаде за одобравање и приређивање посебних игара на срећу, при чему располажу информационим

програмима који су у непосредној вези са Управом за игре на срећу, која обавља контролу и надзор над радом поменутих привредних субјеката. Због тога што већ постоји успостављена контрола од стране надлежног државног органа – Управе за игре на срећу, наведена делатност ослобађа се од обавезе евидентирања сваког оствареног промета на мало преко електронског фискалног уређаја.

Што се тиче раније прописаних делатности у вези са којима не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја, извршене су неке измене, тачније постављена су ограничења обухвата (дела делатности) на који се ослобођење односи:

- ▶ 52.21 – *Услужне делатности у коиненом саобраћају* – у делу који се односи на наплату и одржавање:
 - ▶ путева, мостова и тунела,
 - ▶ паркиралишта или гаража, паркиралишта за бицикле, зимског смештаја приколица и др. која се наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора;
- ▶ делатности из Закона о комуналним делатностима („Сл. гласник РС“ бр. 88/11, 104/16 и 95/18), ОСИМ следећих комуналних делатности:
 - ▶ управљање гробљима и сахрањивање,
 - ▶ погребна делатност,
 - ▶ управљање јавним паркиралиштима која се не наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора и
 - ▶ пружање услуга на пијацама, и то: издавање у закуп објеката, тезги и простора на њима;
 - ▶ поједине делатности из групе 96.09 – *Остале не-поменуће личне услужне делатности* – активност чистача ципела, носача, лица за наплату паркирања аутомобила.

Дакле, само је прецизирани део делатности 52.21 – *Услужне делатности у коиненом саобраћају* – ослобођен од обавезе евидентирања промета на мало (и примљеног аванса) преко електронског фискалног

уређаја. Као што се види, ослобођење од обавезе евидентирања промета на мало (и примљеног аванса) више се не односи ни на делатност из Закона о комуналним делатностима – управљање јавним паркиралиштима која се не наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора.

Уредбом је прописано и да су обвезници фискализације који нису ослобођени обавезе евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја, у складу са Уредбом о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко елек-

тронског фискалног уређаја, дужни да до 30. априла 2022. године ускладе своје пословање са одредбама Закона о фискализацији и подзаконским актима донетим на основу тог закона.

Стара Уредба о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе, која је донета на основу Закона о фискалним касама, престаје да важи 1. маја 2021. године.

Поменута уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Редакција

Измењен Правилник о фискалним рачунима и промењен датум почетка примене у осталим правилницима у вези са применом Закона о фискализацији

У „Службеном гласнику РС” бр. 99/2021 објављене су измене четири правилника у вези са применом Закона о фискализацији, које се примењују од 1. новембра 2021. године:

- Правилник о изменама и допунама **Правилника о врстама фискалних рачуна, типовима трансакција, начинама плаћања, позивању на број другог документа и појединостима осталих елемената фискалног рачуна;**
- Правилник о изменама Правилника о начину и поступку достављања података о издатим фискалним рачунима пореској управи;
- Правилник о изменама Правилника о начину чувања и заштите података у интерној меморији електронског фискалног уређаја;
- Правилник о изменама Правилника о начину провере пријављених фискалних рачуна.

О наведеној измени претплатници су већ обавештени преко мејл-сервиса, али ради одржавања континуитета објава у наставку следи преглед новина и измена.

1 Измене и допуне Правилника о фискалним рачунима

Најважније измене и допуне Правилника о фискалним рачунима извршене су у одредбама чл. 11. и 13.

1.1 Аванс уплаћен вирмански

У члан 11. Правилника о фискалним рачунима додата су два важна нова става – ставови 4. и 5, **који се односе на издавање фискалног рачуна за аванс који је обвезник фискализације примио вирмански**, који гласе:

„Обвезник фискализације, у случају издавања рачуна за аванс који се односи на плаћање извршено у складу са чланом 6. став 1. тачка 5) овог правилника, у рачуну исказује, поред података из члана 5. став 2. тачка 12) Закона, **и датум када су средства пренета на рачун обвезника фискализације.**

Рачун из става 4. овог члана може се издати најкасније наредног радног дана од дана пријема авансне уплате.”

Дакле, у случају да је аванс уплаћен преносом на рачун (плаћање извршено налогом за уплату или налогом за пренос), поред података о дану, месецу, години, сату, минути и секунди сачињавања фискалног рачуна, у рачуну се исказује и датум када су средства пренета на рачун обвезника фискализације. Значи, ако купац добара вирмански уплати аванс једног дана, продавац – обвезник фискализације дужан је да изда авансни рачун најкасније наредног радног дана, а приликом издавања тог авансног рачуна попуњава поље за да-

се промет врши искључиво путем интернет продавнице, купци добара не могу да инсистирају на томе да им се рачуни достављају у штампаном облику, али продавац свакако има могућност да рачун генерисан у електронском облику одштампа и пошаље уз робу.

2 Измене осталих правилника у вези са фискализацијом

Измене осталих правилника нису значајне, а састоје се у измени датума њихове примене. Наиме, сви наведени правилници почињу да се примењују од 1. новембра 2021. године, уместо 1. јануара 2022. године, како је то раније било предвиђено.

Редакција

Одговори на још неке недоумице претплатника у вези са припремама за прелазак на примену Закона о фискализацији

Транзициони период за примену Закона о фискализацији (даље: Закон) почео је 1. новембра 2021. године, од када порески обвезници могу постепено да прелазе на нови модел фискализације. Уколико један продајни објект уђе у транзициони период, обавеза је да сви фискални уређаји у том објекту буду у истом статусу. **Рок за потпуни прелазак на нови модел фискализације је до 30. априла 2022. године.**

Свакако је приметно и видно интересовање за поједина питања у вези са применом новог закона, али и учестале недоумице, уочене у питањима која наши претплатници упућују редакцији овог часописа. Стога у наставку указујемо на још неке недоумице, нарочиту у вези са пријављивањем пословног простора, на које већ нисмо указали у броју 11/2021, у чланку „Одговори на најчешће недоумице претплатника у вези са припремама за прелазак на примену Закона о фискализацији” или на одржаном вебинару.

3 Измена Правилника о подношењу пореске пријаве електронским путем – ПЕП образац

У Правилнику о подношењу пореске пријаве електронским путем („Сл. гласник РС” бр. 113/13 и 104/18) досадашњи образац ПЕП – *Овлашћење за употребу електронских сервиса* замењује се новим обрасцем ПЕП – *Овлашћење за употребу електронских сервиса*, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. У четврти део тог обрасца, под називом „Обим овлашћења за употребу електронских сервиса”, уводи се ново поље „4.6. Фискализација”, тако да се овлашћење може дати и за те намене.

ПС

1 Пријављивање пословног простора

1.1 На истој адреси у физички одвојеним просторијама један обвезник обавља две делатности

Питање: Предузетник је на истој адреси регистровао обављање две делатности – ресторан и трговину на мало. Пословни простори су физички одвојени, али се налазе на истој адреси и у катастру се све води под истим кућним бројем. Да ли пријављује два пословна простора са по једним фискалним уређајем или један пословни простор са два фискална уређаја?

Одговор: Према одредби члана 9. став 1. Закона о фискализацији обвезник фискализације дужан је да, пре почетка коришћења електронског фискалног уређаја за издавање фискалних рачуна, Пореској управи електронским путем достави податке о пословним просторима и пословним просторијама у којима ће користити електронски фискални

Када је у питању пружање услуга превоза терета, релативно је лако доказати да превозник услуге превоза пружа само правним лицима. Документација коју поседује превозник (отпремнице, товарни листови, фактуре итд.) сведоче да се он не бави пружањем услуга физичким лицима. Терет доказивања да се превозник бави пружањем услуга физичким лицима није на њему, већ на Пореској управи у случају да дође до спора у току пореске контроле.

2.3 Обављање делатности која је ослобођена од обавезе фискализације и делатности која то није

Питање: Да ли је привредно друштво које се бави аутобуским превозом путника у домаћем и међународном саобраћају, са претежном шифром делатности 49.31 – *Градски и приградски коинени превоз људи*, као и међумесним превозом, у обавези да евидентира промет преко фискалног уређаја?

Одговор: Привредни субјект који се бави делатношћу 49.31 – *Градски и приградски коинени превоз људи* није дужан да промет који се односи на наведену делатност евидентира преко електронског фискалног уређаја. Међутим, ако се, поред наведене делатности, која је претежна, бави и другим делатностима за које није прописано ослобођење, као, на пример, делатношћу редовног аутобуског међумесног превоза у оквиру шифре делатности 49.39 – *Остали превоз људи у коиненом саобраћају*, онда се промет тих других делатности евидентира преко електронског фискалног уређаја. Према томе, продају карата за превоз градским и приград-

ским линијама нећете бити дужни да евидентирате преко електронског фискалног уређаја, док ћете карте за превоз на међуградским линијама морати да евидентирате.

2.4 Делатност 96.09 – Остале непоменуте личне услужне делатности

Питање: Започели смо обављање делатности услуга брачног саветовања, која је разврстана у шифру 96.09 – *Остале непоменуће личне услужне делатности*. У Уредби о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја прочитали смо да смо ослобођени обавезе евидентирања промета преко фискалне касе. Јесмо ли у праву?

Одговор: Уредбом о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја **ослобођење је прописано само за поједине делатности у оквиру групе делатности 96.09 – Остале непоменуће личне услужне делатности**. То **ослобођење односи се само на следеће послове:**

- чистача ципела,
- носача,
- лица за наплату паркирања аутомобила.

Остали послови у оквиру поменуте групе, као што су извођење астролошких и спиритистичких сеанси, организовање пратњи, заказивање састанака, услуге брачног посредовања, услуге збрињавања кућних љубимаца (смештај и исхрана, чешљање, чување и тренирање) итд., нису ослобођени обавезе евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За информације и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: сажетак

Закон о електронском фактурисању објављен је у „Службеном гласнику РС“ бр. 44/2021 од 29. 4. 2021, а ступио је на снагу 7. 5. 2021. године. Њиме се уређују издавање, слање, пријем, обрада, чување, садржина и елементи електронских фактура у трансакцијама

између субјеката јавног сектора, између субјеката приватног сектора, односно између субјекта јавног и субјекта приватног сектора, као и друга питања од значаја за електронско фактурисање.

1 Од када се издају електронске фактуре у складу са поменутиим законом?

Од:	Субјект јавног сектора	Субјект приватног сектора, односно обвезник ПДВ-а
1. јануара 2022. године	издаје електронску фактуру другом субјекту јавног сектора	издаје електронску фактуру субјекту јавног сектора
	прима и чува електронску фактуру	
	електронски евидентира обрачун ПДВ-а (у ситуацијама када за то има обавезу)	
1. јула 2022. године	издаје електронску фактуру субјекту приватног сектора	прима и чува електронску фактуру издату од стране субјекта јавног сектора
		прима и чува електронску фактуру издату од стране субјекта приватног сектора
1. јануара 2023. године	/	издаје електронску фактуру субјекту приватног сектора
		електронски евидентира обрачун ПДВ-а (у ситуацијама када за то има обавезу) (осим трансакција у којима је једна од страна субјект јавног сектора)

ВАЖНО:

На скупу „Примена система електронских фактура“, који је одржан 1. 12. 2021. године, министар финансија је најавио измене Закона о електронском фактурисању којим ће бити уведен **прелазни период од 1. јануара 2022. године до 30. априла 2022. године** за обавезе чија је примена требало да почне од 1. јануара 2022. године. Тиме се омогућава додатни период да се сви учесници у овом процесу усагласе са новим законом и заврше све информационе припреме.

Према најави министра финансија, у току децембра ове године биће припремљен Предлог закона о изменама и допунама Закона о електронском, а којим ће обавезна примена свих наведених обавеза бити померена са 1. јануара 2022. године на **1. мај 2022. године**, при чему ће субјекти моћи и у прелазном периоду да користе систем електронских фактура.

2 Ко је у обавези да издаје електронске фактуре?

У складу са чланом 3. Закона обавезу издавања електронске фактуре имају:

- 1) субјекти приватног сектора (**обвезници ПДВ-а**) по основу међусобних трансакција;
- 2) субјекти приватног сектора (**обвезници ПДВ-а**) по основу трансакција са субјектима јавног сектора;
- 3) субјекти јавног сектора по основу трансакција са субјектима приватног сектора (**обвезницима ПДВ-а**);

4) субјекти јавног сектора по основу међусобних трансакција;

5) порески пуномоћник страног лица у Републици Србији у смислу прописа којима се уређује порез на додату вредност, и то по основу трансакција са субјектима приватног и јавног сектора.

Субјект јавног сектора означава **општи ниво државе** у смислу закона који уређује буџетски систем, односно **јавно предузеће** у смислу закона који уређује јавна предузећа, које притом није обухваћено општим нивоом државе. Према Закону о буџетском систему општи ниво државе обухвата:

трансакције у којој се као **издавалац јавља страни лице**.

Што се тиче обвезника ПДВ-а – субјеката приватног сектора, они нису дужни (немају обавезу) да електронске фактуре приме од страних лица, као издавалаца тих фактура. **Међутим, они могу да се одреде да их примају, при чему фактуре издате од стране страних лица у складу са европским стандардом електронског фактурисања не могу да приме директно, него искључиво преко информационог посредника, у складу са уговором.**

8.2 Прихватање и одбијање електронске фактуре

У складу са чланом 10. став 1. Закона **прималац** електронске фактуре проверава послату електронску фактуру приступом систему електронских фактура непосредно или преко информационог посредника, а затим је **прихвата или одбија у року од петнаест дана од дана пријема електронске фактуре**. Ако прималац електронске фактуре који је **субјект јавног сектора** не прихвати или не одбије електронску фактуру издату од стране издаваоца електронске фактуре непосредно или преко информационог посредника, електронска фактура се по истеку рока од петнаест дана од дана пријема електронске фактуре **сматра прихваћеном**.

Ако прималац електронске фактуре који је **субјект приватног сектора** не прихвати или не одбије издату електронску фактуру непосредно или преко информационог посредника:

- по истеку рока од петнаест дана од дана пријема електронске фактуре биће поново обавештен да је електронска фактура издата;
- ако након накнадног обавештења не прихвати или не одбије електронску фактуру у року од пет дана од дана добијања поновног обавештења да је електронска фактура издата, по истеку тог рока електронска фактура сматра се **одбијеном**.

Електронска фактура сматра се достављеном у тренутку издавања у складу са наведеним законом. Значи, без обзира на прописане рокове за прихватање електронске фактуре, рок доспелости обавезе дужника почиње да тече од наредног дана од издавања електронске фактуре, што је прецизирано и чланом 3. став 3. тачка 4) Закона о РИНО.

8.3 Чување електронских фактура

Електронска фактура издата или примљена од стране субјекта јавног сектора чува се трајно у систему електронских фактура.

Електронска фактура издата и примљена од стране субјекта приватног сектора чува се у року од десет година од истека године у којој је издата електронска фактура.

Електронска фактура издата и примљена од стране субјекта приватног сектора чува се у систему електронских фактура или у систему информационог посредника који је ангажован за послове чувања од стране субјекта приватног сектора. У случају спроведеног поступка стечаја, ликвидације или принудне ликвидације над информационом посредником, електронске фактуре које је информациони посредник чувао у име субјекта приватног сектора преносе се Централном информационом посреднику.

Веродостојност порекла и интегритет садржине електронске фактуре обезбеђују се од њеног издавања до истека рока до којег постоји обавеза чувања. Веродостојност порекла и интегритет садржине електронске фактуре обезбеђују се издавањем у формату прописаном Законом, као и чувањем у формату погодном за електронско чување документа.

Субјект приватног сектора који је издао, односно примио електронску фактуру може да одштампа електронску фактуру у једном или више примерака до истека рока за обавезно чување електронских фактура из става 2. наведеног члана, и то на начин који обезбеђује веродостојност порекла и интегритет садржине одштампане фактуре. Фактура у папирном облику из става 7. поменутог члана сматра се аутентичном и после истека рока за обавезно чување електронских фактура из става 2. истог члана.

Уредбом о условима и начину чувања и стављања на увид електронских фактура и начину обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине фактура у папирном облику ближе се уређују услови и начин чувања електронских фактура, услови и начин стављања на увид електронских фактура на основу захтева надлежног органа и начин обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине фактуре у папирном облику.

У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: неке недоумице у пракси

Од како је усвојен Закон о електронском фактурисању (објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 44/2021 од 29. 4. 2021, а ступио на снагу 7. 5. 2021. године – даље: Закон) у неколико наврата предмет разматрања био нам је електронско фактурисање. Стога, као подсетник и смерницу за нове претплатнике, издавамо следеће коментаре:

➤ У броју 6/2021 чланак „Закон о електронском фактурисању”, у ком је представљен закон, а затим детаљније коментарисан почетак примене истог за субјекте јавног сектора и субјекте приватног сектора (тачније обвезнике ПДВ-а), обавеза издавања електронске фактуре (када се издаје, а када не издаје електронска фактура), електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а, систем електронских фактура, основни елементи електронске фактуре и њихова релација са обавезним елементима рачуна у смислу прописа о ПДВ-у, поступање са електронским фактурама (издавање, пријем, прихватање, одбијање), чување електронских фактура, почетак примене закона и друге информације у вези са применом Закона.

➤ У броју 9/2021 чланак „Подзаконски акти за примену Закона о електронском фактурисању”, у ком су објављени коментари:

1. Правилника о начину и поступку регистрација за приступ систему електронских фактура, начину приступања и коришћења система електронских фактура и начину коришћења података који су доступни у систему електронских фактура;

2. Уредбе о условима и начину коришћења система за управљање фактурама;

3. Правилника о елементима електронске фактуре, форми и начину доставе пратеће и друге документације кроз систем електронских фактура, начину и поступку електронског евидентирања обрачуна

пореза на додату вредност у систему електронских фактура и начину примене стандарда електронског фактурисања;

4. Уредбе о условима и начину чувања и стављања на увид електронских фактура и начину обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине фактура у папирном облику.

➤ У броју 11/2021 чланак „У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: Интерно техничко упутство и демо-верзија”, у ком је коментарисана садржина Интерног техничког упутства, с тим што је акценат стављен на информације на које пажњу треба да обрате корисници система, без упуштања у разматрање делова који су од значаја за програмере, информатичаре и друга лица која ће вршити усклађивање фактура у електронском облику како би корисници система могли да их шаљу кроз систем електронских фактура.

У посебном тексту у овом броју објавили смо још једном сажетак одредаба Закона и одговоре на питања:

➤ од када се издају електронске фактуре у складу са наведеним законом;

➤ ко је у обавези да издаје електронске фактуре;

➤ како се користи СЕФ и како се издају електронске фактуре;

➤ за које промете се издаје електронска фактура;

➤ када се не издаје електронска фактура.

Овде нећемо понављати суштину која је изнета у коментару Закона и коментару подзаконских аката који су донесени за његову примену, него ћемо указати на неке недоумице које су се јавиле у вези са припремама за коришћење система електронских фактура, а на основу питања претплатника упућених редакцији.

WWW.PROPISI.NET

10 Ко су КЈС којима фактура мора да се региструје у ЦРФ – мора да се пошаље преко система електронских фактура већ од 1. 1. 2022. године?

У Правилнику о списку корисника јавних средстава, који је донет на основу члана 8. став 1. Закона о буџетском систему, наведени су корисници јавних средстава који припадају јавном сектору типа: 0, 1, 2, 6, 7 и 9.

Према члану 5. Правилника о начину утврђивања и евидентирања корисника јавних средстава и о условима и начину отварања и укидања подрачуна консолидованог рачуна трезора код Управе за трезор, у евиденцији КЈС забележавају се и правна лица и други субјекти који не припадају јавном сектору, којима се врши пренос средстава из буџета на посебан наменски динарски рачун у Управи, као и организационе јединице и намене средстава директних корисника буџетских средстава и организационе јединице у саставу организација за обавезно социјално осигурање (даље: други субјекти), и то:

- 1) правна лица и други субјекти (привредна друштва, удружења, фондације и задужбине, предузетници, цркве и верске заједнице, политичке странке, задруге и др.) који **не припадају јавном сектору**, којима се врши пренос средстава из буџета на посебан наменски динарски рачун у Управи – тип КЈС 8;
- 2) организационе јединице директног корисника буџетских средстава Републике Србије (ОЈ ДБК) – унутрашње јединице којима је пренет део надлежности и овлашћења при обављању послова у име и за рачун директног корисника буџетских средстава Републике Србије и које се воде у јавном регистру код надлежног државног органа под истим матичним бројем и ПИБ-ом као и директни корисник буџетских средстава у чијем су саставу – тип КЈС 4;
- 3) намене средстава директног корисника буџетских средстава (намена средстава ДБК) – збирно исказана средства буџета, утврђена законом о бу-

џету Републике Србије, односно одлуком о буџету органа локалне власти, одређена у оквиру апропријације директног корисника буџетских средстава за финансирање индиректних корисника буџетских средстава по врстама корисника, односно намени у различитим областима јавне потрошње (додељује се искључиво на захтев директног корисника буџетских средстава у случају када врши финансирање једног или више индиректних корисника буџетских средстава исте намене, односно области јавне потрошње) – тип КЈС 5;

4) организационе јединице у саставу организација за обавезно социјално осигурање (ОЈ ООСО) – унутрашње јединице којима је пренет део надлежности и овлашћења при обављању послова у име и за рачун организација за обавезно социјално осигурање и које се воде у јавном регистру код надлежног државног органа под истим матичним бројем и ПИБ-ом – тип КЈС 11.

Дакле, на основу наведеног може да се закључи да:

- Корисници чији је тип КЈС 8, који се налазе у евиденцији КЈС, **не** сматрају се субјектима јавног сектора, па уколико се промет врши тим субјектима, не постоји обавеза издавања и слања електронске фактуре почев од 1. јануара 2022. године. Такође, приликом издавања фактуре тим субјектима за њих не треба да се уноси ЈБКЈС.
- Корисници чији је тип 4, 5 или 11 представљају одређену врсту поткатегорије корисника јавних средстава који се налазе на Списку корисника јавних средстава. С обзиром на то да је за поменуте кориснике постојала обавеза да им се рачуни евидентирају преко ЦРФ-а у претходном периоду (и још увек постоји), по нашем мишљењу, та обавеза ће се односити и на електронске фактуре – ако се тај корисник нађе у улози примаоца електронске фактуре.
- За кориснике чији је тип 0, 1, 2, 6, 7 или 9 постоји обавеза евидентирања ЈБКЈС и слања електронских фактура преко система е-Фактура од 1. јануара 2022. године.

ПС

Обавештење о исплати личне зараде – рок 15. децембар

Могућност исплате личне зараде предузетника уведена је почев од 1. јула 2013. године. Лична зарада предузетника опорезује се према правилима која важе за зараде запослених (плаћа се порез на зараде по стопи од 10% по умањењу основице за неопорезив износ), док се доприноси обрачунавају у обиму који зависи од тога да ли је предузетник осигуран искључиво по основу обављања самосталне делатности или и по неком другом, приоритетнијем основу.

Разлика између предузетника који исплаћује и онога који не исплаћује личну зараду огледа се у начину плаћања доприноса. Основица доприноса за предузетника који исплаћује личну зараду јесте лична зарада, а за предузетника који не исплаћује личну зараду опорезива добит. Имајући у виду различит начин утврђивања основице доприноса, углавном је опорезива добит критеријум на основу којег предузетници одлучују да ли ће исплаћивати личну зараду. Предузетник који остварује релативно велику добит вероватно ће се пре определити за исплату личне зараде.

У складу са чланом 33а став 3. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 44/2021 – даље: ЗПДГ), предузетник који порез плаћа на стварни приход од самосталне делатности, а определи се за исплату личне зараде дужан је да у електронском облику, преко портала Пореске управе, достави обавештење о свом опредељењу да исплаћује личне зараде. **Обавештење о исплати личне зараде доставља се најкасније до 15. децембра текуће године за период од 1. јануара наредне године.**

С обзиром на то да је прописано да се обавештење односи на период од 1. јануара наредне године (период није ограничен само до краја те наредне године), према нашем мишљењу, предузетник који је једном доставио обавештење о исплати личне зараде нема обавезу да га поново доставља сваке године уколико жели да настави са исплатом личне зараде.

Предузетник који се определи за исплату личне зараде такво опредељење не може да мења током пореског периода (током године). Међутим,

предузетник може да **престане** са исплатом личне зараде **од наредне године ако надлежном пореском органу достави обавештење о новом опредељењу.** Рок за достављање поменутог обавештења такође је 15. децембар текуће године за наредну годину. У датом случају предузетник од 1. јануара наредне године више није дужан да исплаћује личне зараде, с тим што ће доприносе плаћати на основу опорезиве добити.

У складу са чланом 33а став 4. ЗПДГ лице које започне обављање делатности обавештење о опредељењу да исплаћује личне зараде подноси **искључиво** у моменту регистрације надлежној организацији која води регистар привредних субјеката, која ће тај захтев проследити Пореској управи.

Изузетно од наведеног, лица која се не региструју у организацији која води регистар привредних субјеката обавештење о опредељењу да исплаћују личне зараде подносе Пореској управи у року од пет дана од дана регистрације, у електронском облику, преко портала Пореске управе.

У складу са чланом 94. став 1. ЗПДГ физичко лице које остварује приходе обављањем самосталне делатности, осим предузетника паушалца **који у току године започне обављање самосталне делатности**, дужно је да поднесе пореску пријаву у којој ће дати процену прихода и расхода до краја прве пословне године, као и процену месечне аконтације пореза, **односно опредељење да ће исплаћивати личну зараду најкасније у року од 15 дана од дана уписа у регистар надлежног органа, односно од дана почетка обављања делатности.**

Потребно је напоменути да су предузетници паушалци који су у току године прешли на опорезивање по стварном приходу („вођење књига”) или са вођењем књига почињу од 1. 1. 2022. године, а желе да исплаћују личну зараду такође у обавези да обавештење доставе до 15. децембра, с тим што ће личну зараду моћи да исплаћују од 1. 1. наредне (2022) године.

Мишљење Министарства финансија бр. 430-00-7/2020-04 од 28. 1. 2020. године:

„Одредбом члана 33а став 1. Закона о порезу на доходак грађана (‘Службени гласник РС’ бр. 24/01, 80/02, 80/02 – др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 – исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 – УС, 93/12, 114/12 – УС, 47/13, 48/13 – исправка, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон, 112/15, 113/17, 95/18 и 86/19, у даљем тексту: Закон) прописано је да предузетник и предузетник пољопривредник може да се определи за исплату личне зараде.

Предузетник из става 1. члана 33а Закона који се определи за исплату личне зараде дужан је да у писаном облику достави обавештење надлежном пореском органу о свом опредељењу да врши исплату личне зараде, а обавештење доставља најкасније до 15. децембра текуће године за период од 1. јануара наредне године (члан 33а ст. 3. и 4. Закона).

Сагласно одредби члана 33а став 5. Закона, предузетник из става 1. тог члана који се определи за исплату личне зараде овакво опредељење не може да мења током пореског периода.

Одредбом члана 42. став 4. Закона прописано је да обвезник пореза на приходе од самосталне делатности коме је утврђено право на паушално опорезивање овај начин опорезивања користи док се не утврди да су престали разлози за паушално

опорезивање, односно да измењени услови искључују право на паушално опорезивање.

Надлежни порески орган ће обвезнику из става 4. члана 42. Закона решењем наложити вођење пословних књига од половине текуће године или од почетка наредне године (члан 42. став 5. Закона).

Имајући у виду наведено, у случају када у току године престану разлози за паушално опорезивање прихода од самосталне делатности (у конкретном случају, укупан промет у првој половини године већи је од 6.000.000 динара) и обвезник од половине текуће године има обавезу вођења пословних књига и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит, тај обвезник може да се определи за исплату личне зараде најкасније до 15. децембра текуће године за период од 1. јануара наредне године. **Дакле, тај обвезник не може да се определи да врши исплату личне зараде за период до краја године у којој му је престао статус предузетника паушалца. У години у којој је обвезнику престао статус предузетника паушалца обвезник може само да се определи (најкасније до 15. децембра те године) да врши исплату личне зараде почев за период од 1. јануара наредне године (године која следи години у којој је том обвезнику престао статус предузетника паушалца).**

Редакција

ПДВ третман расхода добара по основу кала, растура, лома и квара, као и мањка утврђеног пописом

Губици на добрима у пословању друштава готово су редовна појава, као на пример губици на добрима у поступку држања залиха репродукционог материјала, на производњи добара и услуга, превозу или у продаји. Губици су резултат природних процеса (сушења, испаравања итд.), манипулације (лом, растура), деловања биолошких промена (квар намирница и сл.) и других природних појава, али и људских активности. Губици на добрима могу да настану непажњом особа које рукују добрима, случајним догађајима или намерним подузимањем неких активности, као и отуђењем. Исто тако, губици на добрима могу да настану и деловањем више силе, како природних појава (поплава, земљотрес,

пожар) тако и провала и других сличних појава по питању којих је тешко или немогуће подузети мере за спречавање њиховог настанка.

Губици на добрима могу да се утврђују на разне начине, а један од њих је попис на крају године и поређење стварног и књиговодственог стања. Прво је потребно разграничити односно раздвојити појам мањка добара од расходавања добара по основу кала, растура, лома и квара, при чему је и основ опорезивања ПДВ-ом различит. Осим тога, и самим Правилником о контном оквиру предвиђено је да се расходи настали по основу мањкова одвојено приказују у односу на расходе по основу кала, растура, лома и квара:

иста узрокована конкретном радњом запосленог уз свест о недозвољености таквог понашања.

Постојање повреде радне обавезе условљава не само чињенице да је до мањка дошло, већ и да је иста узрокована конкретном радњом тужиоца уз свест о недозвољености таквог понашања. Како су изостали битни елементи у конкретном случају, то је и оспорено решење незаконито. **Послодавац нема дискреционо право да откаже уговор о раду запосленом чију одговорност за насталу робу**

није утврдио. Код изложеног, супротно наводима жалбе, тужени у датој ситуацији није правилно поступио **јер није утврдио да ли постоји одговорност тужиоца, већ је без утврђених чињеница у односу на тужиоца, уз несигурне наводе** извесно да је до отуђења дошло у станици Н. ранжирна П' донео оспорене одлуке, а то исто важи и за њен навод у погледу оцене исказа тужиоца и Д. Г. да тужени нема методе присиљавања.”

ПС

Редакција

Утврђивање сразмерног пореског одбитка у току године и исправка сразмерног пореског одбитка у последњем пореском периоду 2021. године

Изменама и допунама Закона о порезу на додатну вредност („Сл. гласник РС” бр. 153/2020) прописано је да се у промет добара и услуга за утврђивање процента сразмерног пореског одбитка, које се врши стављањем у однос промета добара и услуга са правом на одбитак претходног пореза у који није укључен ПДВ и укупног промета добара и услуга у који није укључен ПДВ, извршеног од 1. јануара текуће године до истека пореског периода за који се подноси пореска пријава, поред промета опреме и објеката за вршење делатности, улагања у објекте за вршење делатности за које се наплаћује накнада, повремених промета непокретности које изврши обвезник којем промет непокретности није уобичајена делатност коју обавља и повремених промета услуга које се односе на промет новца и капитала, за које је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза, **не урачунавају ни повремени промети услуга из члана 25. став 2. тачка 5) Закона о ПДВ-у (нпр. промет удела у капиталу друштва), за које је прописана иста врста пореског ослобођења.**

Значи, правила утврђивања сразмерног пореског одбитка у 2021. години другачија су у односу на ранија правила само у наведеном делу.

Увод

Обвезници који истовремено обављају делатност у оквиру које врше промет добара и услуга за који имају право на одбитак претходног пореза, као и делатност у оквиру које врше промет добара и услуга за који немају право на одбитак претходног пореза, дужни су да раздвоје претходни порез на део који имају право и део који немају право да одбију од ПДВ-а који дугују. При томе примењују следећа правила:

➤ Прво деле претходни пореза према економској припадности на основу намене коришћења добара, односно услуга набављених, односно примљених у пореском периоду. Износ ПДВ-а који може да одбије као претходни обвезник утврђује у случајевима када испуњава опште услове за одбитак претходног ПДВ-а из члана 28. Закона о ПДВ-у, што значи за набавке добара и услуга које користи или ће користити искључиво за промет добара и услуга са правом на одбитак ПДВ-а, при чему узима у обзир изузимање од права на одбитак ПДВ-а из члана 29. став 1. Закона о ПДВ-у. Уколико се ради о набавкама које користи или ће их користити за промет добара и услуга без права на одбитак претходног пореза, тај претходни порез не користи као одбитни и за износ тог ПДВ-а увећава се набавна вредност добара, односно трошкови примљених услуга.

На крају године утврђен је проценат сразмерног процентног одбитка од **92%**. Применом тог процента на износ претходног пореза, који садржи рачун добављача за набавке добара и услуга које су извршене за промет са правом на претходни порез и за промет без права на претходни порез, практично се врши нова подела претходног пореза у односу на поделу извршену у новембру.

Утврђивање износа исправке сразмерног пореског одбитка на крају 2021. године:

Опис	Износ претходног пореза	Проценат сразмерног одбитка на крају године	Износ сразмерног пореског одбитка на крају године	Износ сразмерног пореског одбитка утврђен у новембру	Разлика ПДВ-а – повећање сразмерног пореског одбитка
Услуге оглашавања друштва	110.000	92%	101.200	96.800	4.400
Претплата на стручна издања	10.000	92%	9.200	8.800	400
Материјал за одржавање и чишћење	30.000	92%	27.600	26.400	1.200
УКУПНО	150.000		138.000	132.000	6.000

Књижење:

Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
559	Остали нематеријални трошкови	-400	
512	Трошкови осталог материјала (режијског)	-1.200	
535	Трошкови рекламе и пропаганде	-4.400	
270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи (осим плаћених аванса)	5.600	
271	ПДВ у примљеним фактурама по посебној стопи (осим плаћених аванса)	400	
- за исправку сразмерног пореског одбитка на крају 2020. године			

Напомена: Материјал који је набављен у новембру утврђен је до краја децембра.

У обрасцу ПОПДВ за децембар 2021. године обвезник исказује износ од 6.000 динара у пољу 8е.3 – *Исправка одбитка – повећање претходног пореза.*

Редакција

Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина и пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга

Уз пореску пријаву за последњи порески период календарске године, односно последњи порески период, обвезник ПДВ-а дужан је да, сходно одредбама члана 51а Закона о ПДВ-у, достави надлежном пореском органу обавештење о:

- 1) лицу које није евидентирано за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним законом, **које му је** од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода у Републици извршило **промет секундарних сировина** и услуга које су непосредно повезане са тим добрима, као и о износу тог промета;
- 2) **пољопривреднику** који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним за-

коном, који му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода извршио промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга, као и о износу тог промета.

Према наведеном, обвезници ПДВ-а који су током 2021. године обавили набавке секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима од лица која нису ПДВ обвезници, односно набавке пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга од пољопривредника који нису у систему ПДВ-а, **дужни су да, уз пореску пријаву за последњи порески период 2021. године, доставе и наведена обавештења.**

облику, преко портала Пореске управе. Како је наведено на сајту Пореске управе, обавештење о промету секундарних сировина, пољопривредних и шумских производа, као и пољопривредних услуга, порески обвезници могу да поднесу и у писменом облику – непосредно или путем поште.

У складу са чланом 178а Закона о пореском поступку и пореској администрацији порески обвезник – правно лице казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 100.000 до 2.000.000 динара (и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 10.000 до 100.000 динара) ако Пореској управи не достави обавештење, документ или друге податке прописане пореским законом. За тај прекршај казниће се предузетник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара. Порески обвезник – правно лице који обавештење достави по истеку прописаног рока казниће се новчаном казном у износу од 100.000 динара (и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 10.000 динара). За тај прекршај казниће се предузетник новчаном казном у износу од 50.000 динара.

Пример: Исказивање података у обавештењу

Обвезник ПДВ-а Буцко д. о. о. имао је у 2021. години следеће трансакције:

1. Примљена је 24. фебруара 2021. године услуга мрвљења (сечења) стакленог крша и отпадака од стакла (секундарне сировине) од предузетника који је обвезник ПДВ-а, и то у износу од 22.000 динара, као и од предузетника Паје Патка, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 55.000 динара.

2. Буцко је 14. маја 2021. године набавио сир и кајмак од пољопривредника Мини Маус – носиоца регистрованог пољопривредног газдинства, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 10.000 динара.

3. Буцко је 20. јуна 2021. године авансно платио целокупну накнаду од 40.000 динара домаћем правном лицу Дизни д. о. о., које није обвезник ПДВ-а, за промет секундарних сировина који је извршен у августу 2021. године.

4. Након свега, Буцко је 15. новембра 2021. године набавио јаја од пољопривредника Мики Мауса – носиоца регистрованог пољопривредног газдинства, који није обвезник ПДВ-а, у износу од 25.000 динара. Плаћање није извршено до краја 2021. године.

5. На крају Буцко је 10. децембра 2021. године авансно платио накнаду за будућу испоруку смрзнуте малине у износу од 38.000 динара пољопривреднику Даби Мрзовољном, који није обвезник ПДВ-а. Промет није извршен до 31. децембра 2021. године.

МЕМОРАНДУМ БУЦКО д. о. о. са свим његовим подацима
Република Србија
Министарство финансија
Пореска управа
Организациона јединица _____

ОБАВЕШТЕЊЕ

о лицима из члана 51а став 2. Закона о ПДВ-у за 2021. годину

Ред. бр.	Назив / Име и презиме	Адреса	ПИБ	Износ промета	Основ
1.	Паја Патак, предузетник	Шиљина 4	111111111	55.000	Услуга која је непосредно повезана са секундарним сировинама
2.	Дизни д. о. о.	Холивудска 1	555555555	40.000	Секундарне сировине
3.	Мики Маус	Ушата улица 10	1208974100200	25.000	Пољопривредни производи

Напомена: У обавештењу за 2021. годину Буцко није исказао податке о трансакцији:

- број 1: пружалац услуге мрвљења (сечења) стакленог крша и отпадака од стакла јесте предузетник који је обвезник ПДВ-а, па се износ од 22.000 динара не исказује;
- број 2: сир и кајмак нису пољопривредни производ, па се износ од 10.000 динара не исказује;
- број 5: промет пољопривредног производа (смрзнуте малине) није извршен у 2021. години, па се износ од 38.000 динара не исказује, односно податак ће бити исказан у обавештењу за годину у којој буде извршен промет, под условом да у моменту промета Буцко и даље буде обвезник ПДВ-а, односно да Даба Мрзовољни (лице које врши промет) и даље не буде обвезник ПДВ-а.

Промена пореског периода

Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ, према одредбама члана 48. Закона о порезу на додату вредности („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закона о ПДВ-у), јесте:

➤ **календарски месец** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона (обвезника који ПДВ плаћа по наплаћеној реализацији), а у случају када тај обвезник у претходних дванаест месеци оствари укупан промет мањи од 50.000.000 динара, порески период му је календарско тромесечје, али почев од месеца по истеку календарског месеца;

➤ **календарско тромесечје** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет мањи од 50.000.000 динара, осим за обвезника из члана 36а овог закона, а уколико тај обвезник током календарског тромесечја у претходних дванаест месеци оствари укупан промет већи од 50.000.000 динара, порески период је календарски месец почев од месеца по истеку календарског тромесечја.

1 Промена пореског периода по сили закона и достављање обавештења

Сагласно одредби члана 48. став 3. Закона о ПДВ-у, за обвезника из става 1. наведеног члана (за месечног обвезника) који оствари укупан промет у претходних дванаест месеци мањи од 50.000.000 динара порески период је календарско тромесечје почев од месеца по истеку календарског тромесечја. Из наведене законске одредбе закључује се:

➤ да се обвезнику ПДВ-а који подноси пореске пријаве, обрачунава и плаћа ПДВ месечно, а у претходних дванаест месеци остварио је укупан промет мањи од 50.000.000 динара, **порески период мења у календарско тромесечје по сили закона**, и

➤ да тај обвезник подноси пореске пријаве, обрачунава и плаћа ПДВ тромесечно, почев од месеца по истеку календарског тромесечја у којем је истекао период од поменутих дванаест месеци у ком је остварио укупан промет мањи од 50.000.000 динара.

Сагласно одредби члана 48. став 4. Закона о ПДВ-у, за обвезника из става 2. наведеног члана (за тромесечног обвезника) који у календарском

тромесечју оствари укупан промет у претходних дванаест месеци већи од 50.000.000 динара порески период је календарски месец почев од месеца по истеку календарског тромесечја. Из наведене законске одредбе закључује се:

➤ да се обвезнику ПДВ-а који подноси пореске пријаве, обрачунава и плаћа ПДВ тромесечно, а у претходних дванаест месеци остварио је укупан промет већи од 50.000.000 динара, **порески период мења у календарски месец по сили закона**, и

➤ да тај обвезник подноси пореске пријаве, обрачунава и плаћа ПДВ месечно, почев од месеца по истеку календарског тромесечја у ком је остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара.

Значи, у наведеним случајевима када се порески период мења по сили закона, обвезник не подноси захтев за промену пореског периода, него доставља обавештење о промени укупног промета.

Обавештење о промени износа укупног промета доставља се надлежном пореском ограну у року од пет дана од наступања те промене.

У складу са чланом 208. Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/2021 и 64/2021 – даље: Правилник о ПДВ-у), ако се након подношења евиденционе пријаве **промене подаци исказани у евиденционој пријави који су од значаја за опорезивање, обвезник обавештава Пореску управу о насталим променама у електронском облику, преко портала Пореске управе**. Подацима од значаја за опорезивање сматрају се подаци о идентификацији подносиоца евиденционе пријаве и **износу укупног промета без ПДВ-а**, као и подаци о пореском пуномоћнику.

Обвезник обавештава Пореску управу о промени износа укупног промета без ПДВ-а у случају када због промене тог износа долази до промене пореског периода, и то у електронском облику, преко портала Пореске управе. Такође, у Корисничком упутству за подношење евиденционе пријаве обвезника ПДВ-а и захтева за брисање из регистра обвезника ПДВ-а у електронском облику, преко портала Пореске управе, које је доступно на службеној страници Пореске

активност у текућој календарској години, независно од дана регистрације за обављање делатности када је реч о обвезнику који се региструје за обављање делатности, за текућу и наредну календарску годину порески период је календарски месец.

Уколико у претходних дванаест месеци оствари промет мањи од 50.000.000 динара, **што значи да му је од јануара 2022. године порески период по сили закона – календарско тромесечје** (у складу са чланом 48. став 3. Закона о ПДВ-у), према нашем

мишљењу, од 1. јануара до 15. јануара 2022. године обвезник од надлежног пореског органа може да захтева да му се порески период промени из календарског тромесечја у календарски месец. Значи, уколико обвезник жели да и у 2022. години задржи досадашњи статус месечног пореског обвезника, дужан је да поднесе захтев да му се одобри месечно обрачунавање и плаћање ПДВ-а у 2022. години, при чему захтев подноси у складу са чланом 48. став 5. Закона о ПДВ-у.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуна камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуна камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За прегледање и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Могућности и начини исплате запосленима по основу очекиване добити привредних субјеката за 2021. годину

Како се приближава крај календарске и пословне 2021. године, привредна друштва и други пословни субјекти све више се баве рачуницом да ли имају простора и могућности за одређене исплате пре краја године по основу очекиване добити за 2021. годину, а да при томе не угрозе позитивно половање. Законских могућности свакако има, али и одређених ограничења.

1 Ко и шта не може да исплати?

Према одељку VI став 2. Уредбе о утврђивању Програма директних давања из буџета Републике Србије привредним субјектима у приватном сектору у циљу ублажавања економских последица проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 („Сл. гласник РС” бр. 11/2021 – даље: Уредба), привредни субјекти у приватном сектору који су користили директна давања по Уредби – немају право на исплату дивиденди до краја 2021. године. Практично ти привредни субјекти немају право на исплату привремених дивиденди за 2021. годину, које се иначе исплаћују по основу очекиване добити, односно, како проистиче из одредби Уредбе, ако привредни субјект ипак исплати привремене дивиденде за 2021. годину до краја 2021. године, на њега се примењују правила о губитку права на коришћење директних давања, што значи да је дужан да изврши повраћај директних давања са каматом обрачунатом по стопи по којој се врши обрачун камате за кашњење у исплати пореских обавеза почев од дана када су му исплаћена појединачна директна давања, а најкасније у року од пет дана од дана престанка права на коришћење директних давања (од дана исплате привремених дивиденди).

Дакле, привредни субјекти који су користили директна давања по Уредби имају забрану исплате дивиденди (и новчаних и у акцијама) до краја 2021. године, при чему се под „дивидендама” подразумевају све исплате које својим власницима изврши привредно друштво по основу њиховог власништва над акцијама, односно уделима тог привред-

ног друштва. На питање шта ти привредни субјекти који су користили директна давања по Уредби могу да исплате, одговор би био:

1) До краја године по основу очекиване добити за 2021. годину могу да изврше исплате које се не базирају на власништву над акцијама, односно уделима тог привредног друштва (дакле, нису дивиденде), чему је посвећен други део овог чланка;

2) Могу да исплате дивиденде у току 2022. године за 2021. или претходне године. Наиме, према одредби члана 271. став 1. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011... и 109/2021), плаћање дивиденде акционарима може да се одобри одлуком о расподели добити, усвојеној на редовној седници скупштине, којом се одређује и износ дивиденде и рок за исплату дивиденде (одлука о исплати дивиденде), који не може да буде дужи од шест месеци од дана доношења одлуке о исплати дивиденде. Редовна седница скупштине одржава се једном годишње, најкасније у року од шест месеци од завршетка пословне године (члан 364. став 1. Закона о привредним друштвима). Имајући у виду наведено, када је привредно друштво које је користило директна давања према Уредби у току 2021. године донело одлуку о расподели добити за 2020. годину и за претходне године сагласно Закону о привредним друштвима, а исплату дивиденде није извршило у 2021. години, сматрамо да то привредно друштво не губи право на директна давања која је остварило сагласно Уредби када по наведеној одлуци о расподели добити исплату дивиденде изврши у 2022. години. Исто се односи и на ситуацију када се донесе одлука о расподели добити и изврши исплата дивиденди само за 2021. годину у току 2022. године.

Напомињемо да се мера забране исплате дивиденде не односи на предузетнике. Добит коју предузетник остварује није приход од капитала (дивиденда), него приход од обављања делатности. Дакле, Уредбом није прописана забрана предузетнику да располаже, односно да подиже новац са пословног рачуна за своје личне потребе, независно од тога да ли се определио за личну зараду.

Када се врши накнадна исплата бонуса у току 2022. године, који се сматра делом зараде по којој је већ извршена коначна исплата и поднета коначна пореска пријава (нпр. конкретно за децембар 2021. године), послодавац подноси нову општу пореску пријаву са ознаком 1, као нову коначну исплату за посматрани период (конкретно за децембар 2021. године), при чему у њој исказује сва лица којима се накнадно исплаћује бонус.

На сајту Пореске управе у делу „Правна лица – Обједињена наплата – Порески прописи” дат је и документ „Примери за Корисничко упутство 24. 1. 2014. године” у ком је на стр. 8 објашњен начин попуњавања пореске пријаве приликом исплате бонуса након исплате зараде (децембарске):

➤ У пољу 1.2 „Обрачунски период” наводи се исти обрачунски период као у претходним пријавама, али се не наводи ознака К.

➤ Поље 3.7 „Број дана”, поље 3.8 „Број сати” и поље 3.8а „Фонд сати” не попуњавају се.

➤ У МФП.1 уписује се укупан неопорезиви износ искоришћен у претходним пријавама под шифром за зараду за исти обрачунски период.

➤ У МФП.2 уписује се укупан износ основице на коју су обрачунати доприноси у претходним пријавама под шифром за зараду за исти обрачунски период.

➤ У МФП.4 уписује се укупан претходно пријављени износ зараде под истом шифром за исти обрачунски период у претходним пријавама.

➤ У МФП.11 уписује се укупан неопорезиви износ искоришћен у претходним пријавама за исти обрачунски период.

➤ У МФП.12 уписује се укупан износ основице на коју су обрачунати доприноси у претходним пријавама за исти обрачунски период.

Мр Жељко Албанезе

Законом о привредним друштвима прописана је нова укупна накнада директора

Увод

Последњим изменама и допунама Закона о привредним друштвима, објављеним у „Службеном гласнику РС” бр. 109/2021 – даље: Измене Закона) прописана су нова правила у вези са награђивањем директора у акционарским и друштвима са ограниченом одговорношћу (**наглашавамо да се овде ради о акционарским друштвима која нису јавна у смислу закона којим се уређује тржиште капитала**). Те одредбе Измена Закона ступају на снагу 27. 11. 2021. године, што значи да привредна друштва треба одмах да приступе њиховој примени, односно усагласе своја општа акта у делу који се односи на примања која се исплаћују директорима.

1 Утврђивање укупне накнаде директора

1.1 Законске одредбе

У Закону о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон,

5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021 – даље: Закон) иновiran је члан 393, који у ставу 1. регулише „укупну накнаду директора”.

Према тим новим одредбама укупна накнада директора обухвата:

1) зараду – ако је са директором закључен уговор о раду, или

2) накнаду за рад – ако је са директором закључен уговор о ангажовању ван радног односа, а може да обухвати и право на стимулацију путем доделе акција, односно вараната друштва или другог друштва које је повезано са друштвом.

Статутом, одлуком скупштине или одлуком надзорног одбора, ако је управљање друштвом дводомно, одређују се укупна накнада директора (у виду зараде или накнаде, као и стимулација) или начин њеног одређивања. Висина укупне накнаде директора може да зависи од пословних резултата друштва, али та накнада не може да буде одређена као учешће у расподели добити друштва.

може да изврши увид у податке о укупним накнадама директора које је захтевао, под условом да потпише изјаву о поверљивости или неоткривању поверљивих информација. У случају да ипак акционар, односно члан друштва открије податке у које је извршио увид јавности или трећим лицима, то ће се сматрати незаконитим откривањем пословне тајне у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне.

3 Казнене одредбе

Према иновираном члану 585. тачка 8а) Закона новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара ка-

зниће се за привредни преступ привредно друштво ако на захтев акционара који поседује акције, односно члана који поседује уделе, који представљају најмање 5% основног капитала друштва, најкасније у року од три дана од дана пријема захтева акционару, односно члану не омогући увид у податке о износу и структури укупне накнаде за сваког директора, односно извршног директора и члана надзорног одбора, ако је управљање друштвом дводомно (из члана 393а Закона). За исти преступ казниће се и одговорно лице у друштву новчаном казном од 20.000 до 200.000 динара.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Опорезивање зараде страних физичких лица која су из иностранства упућена на рад код послодавца у Србији

Увод

Можда се то сасвим јасно не види из наслова, али желимо да појаснимо ситуације које постоје у нашој пословној пракси, а то је ангажовање страних држављана да обављају одређене послове за наша – резидентна правна лица. Ради се о странцима који су упућени на рад у Србију од својих иностранских послодаваца у циљу пружања подршке и преноса свог пословног знања резидентном правном лицу.

Поменути странци не заснивају радни однос са домаћим послодавцем код ког раде, већ остају у радном односу код свог иностраног послодавца и од њега примају зараду. С обзиром на то да је страна компанија упутила свог запосленог, по основу уговора, да пружи услугу преноса пословног знања домаћем послодавцу, страна компанија за ту услугу наплаћује накнаду од домаћег послодавца (обично накнаду у висини исплаћене бруто зараде свог запосленог, увећане за одређену провизију).

Закон о порезу на доходак грађана препознао је представљену ситуацију и кроз неколико својих

чланова упутио послодавце, али и страног радника, како да плате порез на зараду коју добија за време рада у Србији од свог иностраног послодавца.

У основи, за такав случај обрачуна и плаћања пореза на зараду странца дате су две могућности:

- или да он порез на своју зараду плати самоопорезивањем,
- или да порез плати домаће правно лице код ког је странац радно ангажован – по одбитку.

У наставку ће бити размотрене обе наведене могућности.

1 Утврђивање пореза самоопорезивањем, уз подношење обрасца ПП ОПО

Према ставу 5. члана 100а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 44/2021 – даље: **Закон о порезу**), којим се уређује самоопорезивање физичких лица, обавезу обрачунавања и плаћања пореза има и обвезник – лице које је послато на рад код домаћег правног лица, и то по основу зараде и других примања које

ховог запосленог – али само у случају када се порез претходно не плати самоопорезивањем. Тим одредбама држава жели да не изгуби свој порески приход јер, ако странац не плати порез на своју зараду од инопослодавца док ради у Србији самоопорезивањем (из члана 100а став 5), порез мора да плати домаћи послодавац код ког ради тај странац, и то по одбитку, у моменту када инопослодавцу тог странца уплаћује уговорену накнаду по основу коришћења услуга странца – физичког лица (члан 99. став 3).

На бази наведених одредби већ поменути став 6. у члану 15а Закона о порезу прецизира да **основицу пореза на зараде**, када домаће правно лице плаћа уговорени износ послодавцу из друге државе за услуге његовог послатог запосленог, **чини износ који је домаће правно лице исплатило том послодавцу као накнаду трошкова за рад лица које је послато на рад код тог домаћег правног лица.**

Другим речима:

- 1) ако странац плати порез самоопорезивањем – домаће правно лице платиће његовом инопослодавцу само уговорену накнаду за рад тог лица, али
- 2) ако странац не плати порез на своју зараду самоопорезивањем, домаћи послодавац код ког је тај странац ангажован, осим уговорене накнаде инопартнеру, платиће и пореске обавезе на зараду страног физичког лица које је то лице требало само да плати.

Циљ наведених законских одредби је да се домаћим послодавцима код којих раде страна физичка лица у име својих инопослодаваца укаже да морају да обрате пажњу на то да ли странци плаћају порез на своју зараду док раде у Србији, јер ће иначе тај порез, без временског ограничења, морати да плате сами послодавци, односно сугерише се домаћим правним лицима да у сам уговор о сарадњи са инопартнером унесу клаузулу о обавезности плаћања пореза самоопорезивањем за радника који је упућен на рад код домаћег правног лица.

Пример: Обрачун пореза који плаћа домаће правно лице јер странац није самоопорезивањем платио порез

Домаће правно лице, у складу са уговором, послодавцу из друге државе плаћа износ накнаде трошкова за рад упућеног страног лица у висини месечне бруто зараде тог лица, која износи 2.400 евра. Пошто се домаћи послодавац уверио да странац није платио порез самоопорезивањем, обрачунао је порез како следи:

Ред. број	Елементи	Износ
1.	Износ накнаде коју домаћи послодавац уплаћује страном послодавцу по уговору (у висини бруто зараде упућеног радника) – у еврима	2.400,00
2.	Динарска противвредност износа који домаћи послодавац по уговору плаћа страном послодавцу	282.720,00
3.	Неопорезиви износ	-
4.	Основица за порез	282.720,00
5.	Стопа пореза	10%
6.	Износ обрачунаог пореза	28.272,00

За обрачунати порез домаће правно лице у обавези је да поднесе Пореској управи пореску пријаву на обрасцу ППП ПД, уз коришћење:

- **ОВП 199** – приходи који имају карактер зараде, на које се обавезе обрачунавају по посебним правилима, и
- **„Врста примаоца прихода” – 11** – лице којем се исплаћују приходи ван радног односа, на које се не обрачунавају и не плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање.

На основу примера и датих напомена попуњавање пореске пријаве ППП ПД у делу пореске обавезе било би следеће:

1.2	Обрачунски период	10.2021.
3.6	Шифра врсте прихода	1 11 199 00 0
3.7	Број дана	31
3.8	Број сати	168
3.8а	Фонд сати	168
3.9	Бруто приход	282.720,00
3.10	Основица за порез	282.720,00
3.11	Порез	28.272,00

WWW.PROPISI.NET

Планирање новог запошљавања и додатног радног ангажовања код корисника јавних средстава за 2022. годину

Увод

Чланом 27к Закона о буџетском систему утврђена је политика новог запошљавања код корисника јавних средстава за период од 1. јануара 2021. до 31. децембра 2023. године. После прве године примене и искустава које смо поделили са претплатницима, у овом тексту представљамо основне елементе планирања могућег броја лица за ново запошљавање и радно ангажовање код корисника јавних средстава за 2022. годину.

Подсећамо на то да је политика додатног запошљавања код корисника буџетских средстава и за 2022. годину утврђена:

- 1) чланом 27к Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/2009... и 149/2020 – даље: Закон) и
- 2) Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 – даље: Уредба).

Ко су корисници јавних средстава

Према члану 2. тачка 5) Закона корисници јавних средстава су директни и индиректни корисници буџетских средстава, корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање и јавна предузећа основана од стране Републике Србије, односно локалне власти, правна лица основана од стране тих јавних предузећа, правна лица над којима Република Србија, односно локална власт има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору, друга правна лица у којима јавна средства чине више од 50% укупних прихода остварених у претходној пословној години, као и јавне агенције и организације на које се примењују прописи о јавним агенцијама. Уколико постоји недоумица о томе да ли се одређени организациони облик сматра корисником јавних средстава, може се остварити увид у Правилник о Списку корисника јавних средстава („Сл. гласник

РС” бр. 160/2020), који је у примени од 1. јануара 2021. године.

Одредбе члана 27к Закона не односе се на судије, јавне тужиоце и заменике јавних тужилаца, наставно особље високошколске установе и научно и истраживачко особље научноистраживачке организације акредитоване у складу са законом, затим на изабрана, постављена и именована лица у државним органима и органима јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, али и на директоре јавних предузећа, друштава капитала, установа и јавних агенција чији су оснивачи Република Србија или јединице територијалне аутономије, односно локалне самоуправе, као и на особе са инвалидитетом у складу са прописима који уређују област професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом.

1 Ново запошљавање и додатно радно ангажовање БЕЗ САГЛАСНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

1.1 Утврђивање могућег броја новозапослених за 2022. годину

Према основном решењу из члана 27к у периоду од 1. јануара 2021. до 31. децембра 2023. године корисницима јавних средстава дозвољено је да, **без посебних дозвола и сагласности**, у текућој календарској години приме у радни однос:

- на неодређено време и
- на одређено време, у својству приправника, до 70% од укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и на одређено време, у својству приправника, у тој претходној календарској години). Дакле, дозвољени простор за ново запошљавање у 2022. години зависи од односа прилива и одлива кадрова у претходној 2021. календарској години на нивоу појединачног корисника јавних средстава.

а) привремено обуставити извршење апропријација намењених за исплату плата, односно примања запосленим, изабраним, постављеним и ангажованим лицима код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање,

б) привремено обуставити пренос трансферних средстава из буџета Републике Србије, односно припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит правних лица јединици локалне власти.

Мр Јован Чанак

Попис имовине и обавеза за 2021. годину код корисника јавних средстава и књижење инвентурних вишкова и мањкова

Попис имовине и обавеза код корисника јавних средстава једна је од најважнијих припремних активности које претходе састављању финансијских извештаја код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања. Овај коментар о попису имовине и обавеза сачињен је на основу важећих прописа до половине новембра 2021. године. Уколико евентуално дође до измене тих прописа у смислу измене или допуне, у вези са тим објавићемо коментар у наредном броју часописа „Пословни саветник”.

Увод

Посао у вези са пописом имовине и обавеза за поменута правна лица уређен је Правилником о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 33/2015 и 101/2018 – даље: **Правилник о попису**). Назив поменутог правилника намеће дилему да ли се исти односи и на попис имовине и обавеза за кориснике средстава организација за обавезно социјално осигурање. Сматрамо да се Правилник о попису односи и на попис имовине и обавеза код корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање. Та дилема не би ни постојала да је у наслову Правилника писало да се исти односи и на попис имовине и обавеза корисника средстава за организације обавезног социјалног осигурања.

Попис имовине и обавеза код корисника јавних средстава односи се на оне кориснике који воде пословне књиге према **Контном плану за буџетски систем**. Напомињемо да постоје корисници јавних средстава који пословне књиге воде према Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике и који врше попис имовине и обавеза у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 89/2020).

У **члану 6а** Правилника о попису прописано је да министар финансија и министар за привреду имају обавезу да посебним актом образују комисију за попис **финансијске имовине у власништву Републике Србије**.

У тачки 7. **члана 10**. Правилника о попису прописано је да рад пописне комисије обухвата попис финансијске имовине, осим финансијске имовине из **члана 10а** истог правилника.

Чланом 10а прописано је да рад пописне комисије из члана **6а** Правилника обухвата:

1. попис хартија од вредности у власништву Републике Србије које се воде у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности (даље: ЦРХОВ), као и учешће Републике Србије у капиталу привредних друштава, банака и других облика организовања, које се води у Агенцији за привредне регистре (даље: Агенција), при чему се исти врши на основу извода добијених од стране ЦРХОВ-а и Агенције, са стањем тих средстава на дан 31. децембар године за коју се врши попис;

4.6 Мањак готовог новца у благајни

Комисија је утврдила мањак готовог новца у благајни КЈС у износу од 5.000,00 динара. Осим одговарајуће евиденције установљеног мањка у благајни, потребно је да се, на основу изјаве благајника, изда решење о утврђивању обавезе благајника да надокнади мањак у целокупном износу утврђеног мањка.

У 2022. години запослени је, према решењу надлежног органа, уплатио на текући рачун КЈС 5.000,00 динара на име обавеза за утврђени мањак у благајни.

Књижење 31. 12. 2021. године

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	421919	Остали непоменути трошкови	5.000,00	
	121311	Главна благајна		5.000,00
- евиденција према Одлуци о попису по основу мањка новца у благајни				
1а.	122144	Потраживања по основу мањкова	5.000,00	
	291919	Остала пасивна временска разграничења		5.000,00
- евиденција према Одлуци о попису по основу потраживања од запослених				

Књижење у 2022. години, када је запослени уплатио дуговани износ

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	121112	Текући рачуни	5.000,00	
	745121	Остали приходи буџета Републике		5.000,00
- евиденција према изводу Управе за штезор				
1а.	291919	Остала пасивна временска разграничења	5.000,00	
	122144	Потраживања по основу мањкова		5.000,00
- евиденција измирене потраживања према Одлуци о попису				

Коментар:

У вези са претходно изнетим **важно је напоменути да обавеза обрачуна и плаћања ПДВ-а, који је настао у вези са установљеним расходом и прометом отписаних основних средстава, наста-**

је у моменту промета, односно усвајањем одлуке о попису и продајом – прометом тих основних средстава, а то је каснији период од периода обављања пописа.

Такође треба указати и на чињеницу да је одредбом члана 4. став 1. Уредбе о количини расхода (кало, раскур, квар и лом) на који се не плаћа порез на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 124/2004) прописано да се ПДВ не плаћа на расход до количине утврђене Нормативом за утврђивање расхода на који се не плаћа ПДВ, који је одштампан уз наведену уредбу и чини њен саставни део. Како су поменути нормативом обухваћена само нека добра, односно само неке делатности, за добра која нису обухваћена њим количина расхода утврђује се према нормативу обвезника, ако надлежни порески орган у поступку одобравања норматива не утврди другу количину.

Закључак

Попис имовине и обавеза представља веома озбиљан, одговоран и стручан посао, ком не сме да се приступа формално да би се задовољиле законске одредбе. Потребно је рећи да су можда преблаге казнене мере према онима који имају немаран однос према имовини којом рукују, располажу или управљају или је приказују погрешно у финансијским извештајима. Свакако да би међу казним одредбама требало да се нађу и строже казне, нарочито за оне прекршиоце који манипулишу имовином ради стицања личне користи. Када се на крају године анализирају финансијски извештаји, кроз биланс стања може да се закључи да ли се имовина увећала или смањила и да ли су се обавезе повећале или смањиле у односу на претходни период посматрања, као и да се, сходно томе, тражи одговор на питање зашто је то тако. На основу таквог увида и извођења закључака може се рећи да је крајњи циљ пописивања имовине и обавеза да се исказа њихово реално стање, што значи да књиговодствено стање имовине и обавеза треба да одговара пописаном стању имовине и обавеза, а не да то буде обрнуто.

ПС

Припремне радње за састављање финансијских извештаја за 2021. годину код корисника јавних средстава према прописима о буџетском рачуноводству

Предмет разматрања у овом тексту су припремне радње у вези са састављањем финансијских извештаја корисника јавних средстава који пословне књиге воде према Контном плану за буџетски систем. Напомињемо да припрема која претходи изради финансијских извештаја почиње, по правилу, почетком децембра године за коју се извештаји састављају, а завршава се крајем фебруара текуће године.

Увод

Корисници јавних средстава, са становишта вођења пословних књига, могу да се сврстају у две основне групе, и то у:

- 1)** кориснике јавних средстава који пословне књиге воде према **прописима о буџетском рачуноводству**, односно према **Правилнику о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем** („Сл. гласник РС” бр. 16/2016... и 66/2021 – даље: **Правилник о Контном плану за буџетски систем**), при чему, сходно члану 2. тог правилника, ту убрајамо буџет Републике, буџет локалне власти, кориснике буџетских средстава и кориснике средстава организација обавезног социјалног осигурања;
- 2)** кориснике јавних средстава који пословне књиге воде **према одредбама Закона о рачуноводству**, односно према одредбама **Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике** („Сл. гласник РС” бр. 89/2020), при чему ту убрајамо **јавна предузећа** основана од стране Републике Србије, односно локалне власти, правна лица основана од стране тих јавних предузећа, као и друга правна лица наведена у дефиницији корисника јавних средстава у тачки 5. члана 2. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/2009... и 149/2020).

1 Припремне радње које претходе састављању финансијских извештаја

Припремне радње претходе састављању финансијских извештаја и сходно томе захтевају предузимање читавог низа активности да би се извршило верификовање пословних догађаја, који јесу (или можда нису) рачуноводствено регистровани у главној књизи или помоћним књигама. У наведене припремне радње убрајају се по правилу:

- 1)** детаљна провера свих прокњижених ставки које се односе на пословне промене у 2021. години;
- 2)** усаглашавање примљених и утрошених буџетских средстава (административни и други трансфери између директних и индиректних корисника);
- 3)** усклађивање стања главне књиге са помоћним књигама;
- 4)** усаглашавање финансијских пласмана, потраживања и обавеза;
- 5)** спровођење извршеног пописа, односно свођење књиговодственог стања имовине и обавеза према стању у пописним листама за 2021. годину и књижење инвентурних разлика;
- 6)** провера књижења датих и примљених аванса у вези са продајом и набавком добара и извршењем услуга;
- 7)** провера књижења набавке нефинансијске имовине и извора из којих је вршено финансирање те набавке;
- 8)** провера обрачуна исправке вредности нефинансијске имовине у сталним средствима на терет капитала и исправности књижења;
- 9)** провера евиденције о ПДВ-у;
- 10)** провера прокњижених књиговодствених промена, са посебним освртом на обавезу исказивања ПДВ-а на одговарајућим контима за кориснике јавних средстава;
- 11)** провера усклађености главне књиге са помоћном евиденцијом залиха производње;

Закључак

Припремне радње које претходе састављању финансијских извештаја веома су важна и незаобилазна карика у процесу израде финансијских извештаја. Због тога свака од наведених припремних радњи захтева темељан, савестан, стручан и одговоран приступ. Осим тога, треба подсетити и на то да ни законски прописи који третирају буџетско рачуноводство нису нешто одређеније дефинисали процедуру припреме финансијских извештаја. Једино се у Правилнику о финансијским извештајима помиње припрема финансијских извештаја, и то на свега три места:

- у самом наслову поменутог правилника;
- у члану 1, којим се дефинише да Правилник уређује **начин припреме**, састављања и подношења финансијских извештаја поменутих субјеката, који су обавезни да их састављају;
- у члану 4. Правилника, чији је назив „**Припрема финансијских извештаја**”, при чему је у ставу 1. члана 4. дефинисано да се финансијски извештаји припремају **на принципима готовинске основе** у складу са чланом 5. став 4. Уредбе о буџетском рачуноводству, док је у ставу 3. члана 4. прописано која је књижења потребно извршити у поступку припреме финансијских извештаја на готовинској основи.

Закључна констатација у вези са припремом финансијских извештаја могла би да буде да је та припрема више везана за искуство из досадашње праксе, него за прописану законску регулативу. Полазећи од таквих околности, може се закључити да су одредбе о припреми финансијских извештаја недовољне и да би можда у некој од њих требало извршити допуну, односно таксативно навести које припремне радње не би смеле да се изоставе пре самог састављања финансијских извештаја.

ПС

Састављање закључног листа не би требало да представља посебан проблем, иако, као пословна књига, исти није прописан чланом 9. Уредбе. Будући да се пословне књиге углавном воде у електронском облику, сваки рачуноводствени софтвер требало би да омогућава листање једног таквог прегледа. Има ли се у виду да рачуноводствени софтверски програми омогућавају и директно састављање рачуноводствених исказа – образаца од 1 до 5 – на основу података из главне књиге, поставља се питање оправданости листања закључног листа. У сваком случају, он и у визуелном смислу представља једну врсту контроле унетих података у обрасце финансијских извештаја. Закључни лист, као табеларни преглед промета свих субсубаналитичких, субаналитичких и синтетичких конта, може корисно да послужи у аналитичке сврхе, док у исте не би могли да послуже обрасци на којима се састављају финансијски извештаји, јер се подаци у њима исказују на нивоу синтетичких конта. Када се утврђује резултат пословања као разлика између насталих текућих расхода (класа 400000) и издатака за нефинансијску имовину (класа 500000), с једне стране, и текућих прихода (класа 700000) и примања од продаје нефинансијске имовине (класа 800000), с друге стране, следе још и књижења на одговарајућим субаналитичким контима, наведеним у претходној тачки, у категорији 320000 – *Утврђивање резултата пословања*. Тек након спроведених књижења у поменутој категорији 320000 може се рећи да постоји закључни лист, односно **прометни бруто биланс** који је коначан и који не сме да подлеже било каквим променама (изменама и допунама), при чему само на такав начин представља подлогу **за састављање финансијских извештаја**.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Календар пореских и других обавеза за децембар 2021. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 11 – 30. 11. 2021.	10. 12. 2021.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 11 – 30. 11. 2021.	10. 12. 2021.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 11 – 30. 11. 2021.	15. 12. 2021.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 11 – 30. 11. 2021. 1. 12 – 15. 12. 2021.	15. 12. 2021. 31. 12. 2021.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 11 – 30. 11. 2021.	најраније 20. 12. 2021.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 11 – 30. 11. 2021.	најраније 20. 12. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 11 – 30. 11. 2021.	најраније 20. 12. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о угоститељству			
Опис	Период	Рок	Основ
Боравишна такса	1. 11 – 30. 11. 2021.	5. 12. 2021.	Боравишна такса за сваки дан боравка у угоститељском објекту. Напомена: Не односи се на боравишну таксу коју плаћа физичко лице које пружа угоститељске услуге смештаја у објектима домаће радиносћи и сеоском туристичком домаћинству, а боравишну таксу плаћа кварталино по решењу, до 5. у месецу за претходни квартал

Закон о порезу на доходак грађана			
Опис	Период	Рок	Основ
Обавештење о закљученим уговорима о извођењу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма на обрасцу ОЗУ	1. 11 – 30. 11. 2021.	5. 12. 2021.	Исплатиоци прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма
Порез на паушални приход од самосталне делатности, као и порез на приход од самосталне делатности предузетника који води пословне књиге	1. 11 – 30. 11. 2021.	15. 12. 2021.	На основу решења Пореске управе, односно на основу пореске пријаве за месечну аконтацију пореза

Закон о порезу на додату вредност Уредба о критеријумима на основу којих се утврђује шта се, у смислу Закона о порезу на додату вредност, сматра претежним прометом добара у иностранство Правилник о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење и плаћање ПДВ-а за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а на обрасцу ПП ПДВ	1. 11 – 30. 11. 2021.	10. 12. 2021.	Пореску пријаву ПДВ дужни су да поднесу и порески дужници који нису обвезници ПДВ-а у року од десет дана по истеку пореског периода у којем је настала пореска обавеза
Подношење ПОПДВ и ПП ПДВ и уплата ПДВ-а од стране обвезника ПДВ-а и пореских дужника из члана 10. Закона, који имају месечни порески период, као и за обвезника из члана 36а Закона	1. 11 – 30. 11. 2021.	15. 12. 2021.	Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ јесте календарски месец за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона

Закон о порезу на добит правних лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 11 – 30. 11. 2021.	15. 12. 2021.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна, обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С

Чланом 80. став 5. Закона о ошћем управном поскупку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016; ауџенџично џумачење – 95/2018) љрописано је да, ако љоследњи дан рока љада на дан када ордан не ради, рок исџиче кад љроџекне љрви наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 11. 2021. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Децембар 2020. године	25. 2. 2021.	90.849,00	66.092,00
Јануар 2021. године	25. 3. 2021.	87.058,00	63.109,00
Фебруар 2021. године	26. 4. 2021.	85.864,00	62.280,00
Март 2021. године	25. 5. 2021.	89.894,00	65.289,00
Април 2021. године	25. 6. 2021.	89.582,00	64.948,00
Мај 2021. године	25. 7. 2021.	89.720,00	65.025,00
Јун 2021. године	25. 8. 2021.	89.793,00	65.070,00
Јул 2021. године	24. 9. 2021.	89.330,00	64.731,00
Август 2021. године	25. 10. 2021.	89.202,00	64.639,00
Септембар 2021. године	25. 11. 2021.	89.980,00	65.218,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2021. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,65%	36,55%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,50%	25,50%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **28.402 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **405.750 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2021. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	183,93	30.900,24
Фебруар	160	183,93	29.428,80
Март	184	183,93	33.843,12
Април	176	183,93	32.371,68
Мај	168	183,93	30.900,24
Јун	176	183,93	32.371,68
Јул	176	183,93	32.371,68
Август	176	183,93	32.371,68
Септембар	176	183,93	32.371,68
Октобар	168	183,93	30.900,24
Новембар	176	183,93	32.371,68
Децембар	184	183,93	33.843,12

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2021. години	Износ учешћа
Јануар 2021. године	42.100,50
Фебруар 2021. године	45.424,50
Март 2021. године	43.529,00
Април 2021. године	42.932,00
Мај 2021. године	44.947,00
Јун 2021. године	44.791,00
Јул 2021. године	44.860,00
Август 2021. године	44.896,50
Септембар 2021. године	44.665,00
Октобар 2021. године	44.601,00
Новембар 2021. године	44.990,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2021. године до 31. јануара 2022. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ ДЕЦИ ЗАПОСЛЕНИХ ДО 15 ГОДИНА СТАРОСТИ ПОВОДОМ НОВЕ ГОДИНЕ И БОЖИЋА	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 10.100 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 13.420 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец септембар 2021. године објављена је 25. 11. 2021. и износи 89.980 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 10.100 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 13.420 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 103.225 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 6.062,00 нето. На износ до 6.062,00 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

ИНГ-ПРО вебинари у децембру

НАЈВАЖНИЈЕ НОВИНЕ У ЗАКОНУ О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА

8. 12. 2021. године

Учесници ће бити упознати са најважнијим новинама, уз посебан осврт на одредбе које се односе на: седиште друштва, увођење обавезе за привредна друштва да се региструју као корисници електронске управе, одобравање послова и радњи у вези са којима постоји лични интерес, специфичности продаје стечајног дужника, прецизирање услова за брисање предузетника, новине у уговору о приступању новог члана друштву, правне последице поништаја уговора о преносу удела, измене рока за подношење тужбе за поништај одлуке скупштине друштва и поступак принудне ликвидације.

Предавач: Јелена Чукић, мастер пословног права, специјалиста корпоративног управљања.

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ – ИНТЕРНО УРЕЂИВАЊЕ И СМЕРНИЦЕ У ПОСТУПАЊУ У СЛУЧАЈУ ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА ЛИЦА И ПОВРЕДЕ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

13. 12. 2021. године

На вебинару ће бити детаљно објашњено како треба поступити по захтеву лица чији се подаци обрађују, а како у случају повреде безбедности личних података.

Предавач: Петар Мијатовић, адвокат из Београда

Линкови за премијерни приказ вебинара биће доступни на Инфо-панелу у оквиру издања Прописи.нет, а репризне приказе вебинара могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари“, у групи „ИНГ-ПРО вебинари“.

За више информација пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

ИНГ-ПРО веб-серијал: ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ

Како би вам уштедела време и омогућила да се што једноставније упознате са изабраним одлукама које се налазе у издању Прописи.нет, Компанија „Инг-Про“ од марта 2021. године покренула је **посебан веб-серијал под називом „Преглед судске праксе“**.

У временском трајању до једног школског часа **наш сарадник и аутор Никола Пантелић, заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву** у Београду, заједно са гостима из правосуђа и адвокатуре, презентује најзанимљивије делове објављених судских одлука виших судских инстанци.

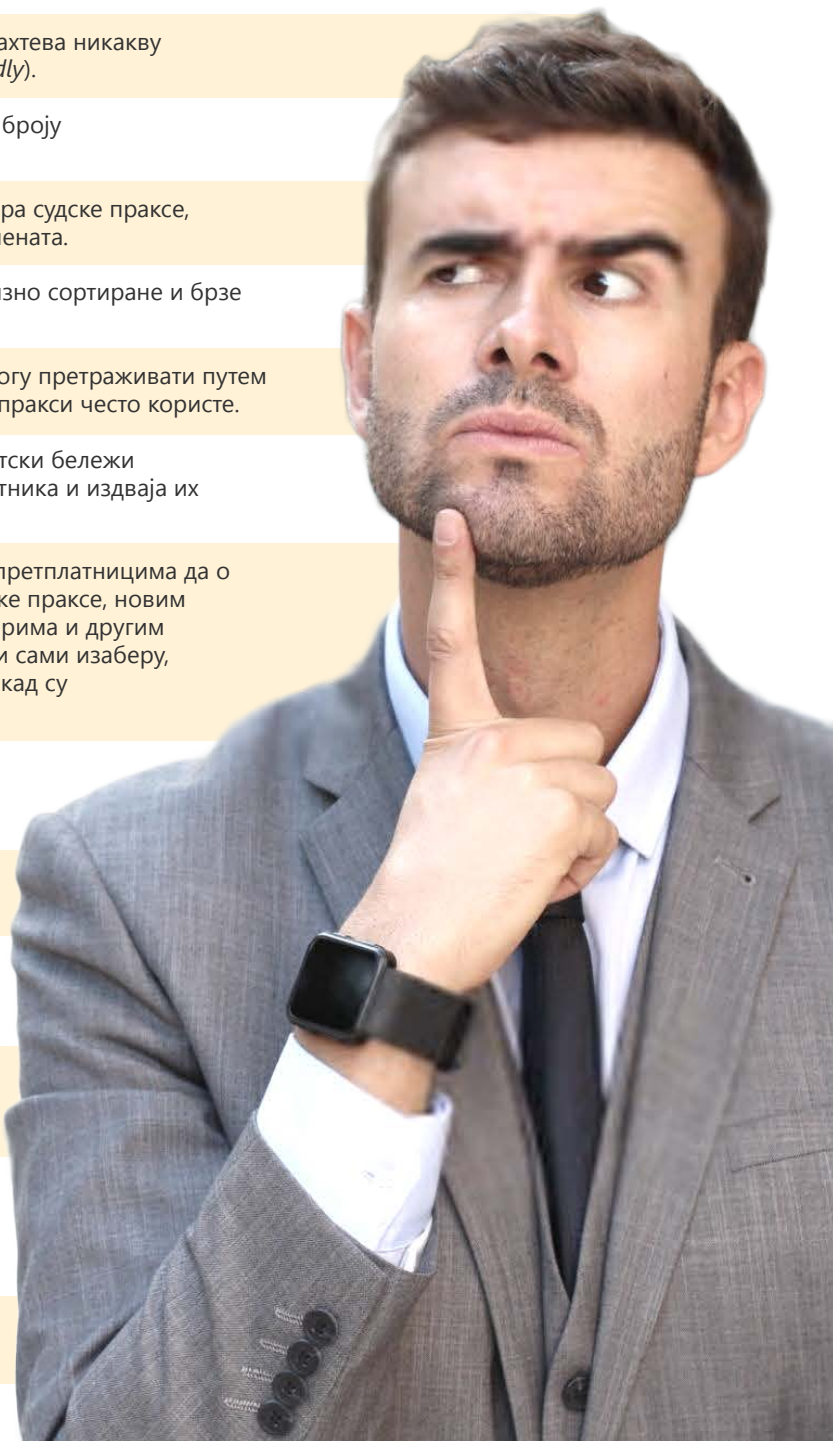
Преглед свих епизода веб-серијала „Преглед судске праксе“ прилагодили смо слободном времену гледалаца (претплатника), тако да га могу погледати било када и у било које време које им одговара, а све путем издања Прописи.нет.

За више информација пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, новим примерима судске праксе, новим правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које претплатници сами изабери, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што се једним кликом могу ископирати текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова добијају већ понуђени резултати.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

ИНГ-ПРО

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА